

Elintarvikkeiden tuonti Kiinasta Suomeen

Heidi Lehto

Tekijä Heidi Lehto	
Koulutusohjelma Liiketalous	
Opinnäytetyön otsikko Elintarvikkeiden tuonti Kiinasta Suomeen	Sivu- ja liitesivumäärä 41 + 3
<p>Tämä opinnäytetyö tutkii maahantuontia Kiinasta Suomeen ja pyrkii toimimaan ensioppaana maahantuontia harkitsevalle yritykselle. Tutkimus vastaa kysymykseen mitä yrityksen tulisi pohtia ennen tuonnin aloittamista. Tutkimus ei kuitenkaan käy läpi mittavasti kuljetukseen liittyviä seikkoja, kuten kustannuksia ja rahtiasiakirjoja. Työssä käsitellään pintapuolisesti tuontiin liittyviä riskejä. Elintarvikkeista ei käydä läpi lihajalosteita eikä eläintuotteita. Työ käsittelee vain Suomeen loppukulutukseen jääviä elintarvikkeita tai raaka-aineita. Tullauksen tulee siis tapahtua Suomessa, eikä muissa EU-maissa.</p> <p>Opinnäytteen ensimmäisessä kappaleessa käsitellään työn tavoitteet, rajaukset ja keskeiset käsitteet. Toisessa kappaleessa on opinnäytetyön pohjana käytetty teoreettinen osuus. Se käsittelee tuontia teoriassa ja tilastojen kautta. Kolmannessa kappaleessa tutkitaan käytännönläheisesti miten yritys voi hoitaa maahantuonnin. Tutkimuksen empiirinen osuus toteutettiin kvalitatiivisen tutkimuksen avulla.</p> <p>Teorian pohjalta tehdyt haastattelut tuovat paljon tietoa, miten tuojan tulisi käsitellä ulkomaankauppaa ja erityisesti kauppaa Kiinan kanssa. Opinnäytetyössä selvisi muun muassa, ettei kiinankielen taito ole tärkein ominaisuus tuonnin onnistumisessa. Onnistumiseen vaikuttaa enemmän oikean laadun ostaminen ja kärsivällisyys ymmärtää kiinalaisia kumppaneitaan oikein.</p>	
Asiasanat ulkomaankauppa, tuonti, Kiina, elintarvikkeet, Tulli	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Opinnäytetyön tavoitteet	2
1.2	Tutkimuksen rajaukset	3
1.3	Keskeiset käsitteet	4
2	Kansainvälinen kauppa	6
2.1	Tuonti osana kansainvälistä kauppaa	7
2.2	Tulli ja tilastointi.....	10
2.2.1	Nimikkeen valinta.....	10
2.2.2	Tullimaksun määräytymiseen liittyvät seikat.....	11
2.2.3	Tullin asiakkuus ja lomakkeet.....	13
2.3	Elintarvikkeiden tuonti	14
2.4	Tullin toiminta numeroina	19
3	Tutkimusmenetelmät	22
4	Tuonti Aasiasta Suomeen	23
4.1	Maahantuonnin aloittaminen	24
4.2	Kiina tuontimaana	25
4.2.1	Tullivaatimuksiin liittyviä säädöksiä	26
4.2.2	Kiina ja EU	27
4.2.3	Tuonnin riskit.....	28
4.2.4	Kaupankäyntiä Kiinassa.....	30
4.3	Toimittajan valinta	32
4.3.1	Hankinnan apuna olevat organisaatiot ja sivustot.....	33
4.3.2	Elintarvikemessut.....	34
4.4	Yhteenveto.....	35
5	Pohdinta.....	36
5.1	Oma oppiminen.....	37
5.2	Mahdolliset jatkotutkimusaiheet	37
	Lähteet	38
	Liitteet.....	42
	Liite 1. Tuonti / Passitus	42
	Liite 2. Yksinkertaistettujen vientimenettelyjen käyttöä koskeva lupahakemus	43
	Liite 3 SAD lomake.....	44
	Liite 4. Kysely.....	45

1 Johdanto

Kansainvälinen kauppa voidaan jakaa kahteen osaan: EU:n sisäiseen kauppaan ja kauppaan kolmansien maiden kanssa (EU:n ulkopuoliset maat). Kauppaa käydään molempiin suuntiin; on vientiä ja tuontia. Tässä opinnäytetyössä keskitytään kansainväliseen kauppaan ja tuontiin Aasian maista. Kohdemaaksi on valikoitu Kiina.

Aasialainen ruoka on viime vuosina ollut nosteessa erilaisten ruokatapahtumien ansiosta. Kiinalainen ruuantuotanto on myös päässyt otsikkoihin, mutta hyvin negatiivisessa valossa. Erilaiset ruokaskandaalit ja ongelmat koskien ruuan turvallisuutta herättivät kiinnostuksen aineeseen. Elintarvikkeita tuodaan niin EU:n sisältä kuin ulkopuoleltakin runsaissa määrin ja elintarvikelainsäädäntö sekä kuluttajansuojalaki vaikuttavat maahantuojien toimintaan. Tämän opinnäytetyön tarkoitus on vastata kysymyksiin: Miten yritykset tuovat elintarvikkeita Suomeen Kiinasta? Ja minkälaisia ongelmia nämä yritykset kohtaavat? Opinnäytetyö pyrkii siis auttamaan ja opastamaan yrityksiä, jotka haluavat maahantuoda elintarvikelainsäädännön alla olevia tuotteita Suomeen tai haluavat ymmärtää paremmin työtään niiden hankkijana.

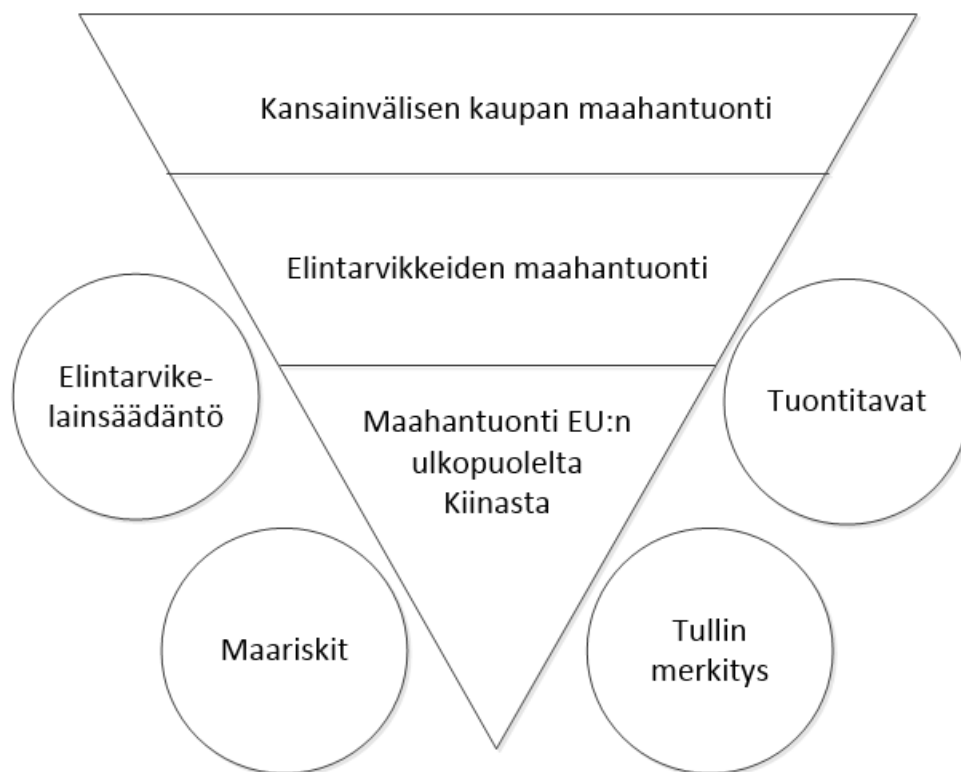
Valitsin aiheen sen ajankohtaisuuden ja omien mielenkiinnonkohteiden kohteiden pohjalta. Työssä paneudutaan siihen, miten yritykset tuovat näitä tuotteita maahan ja minkälaisia vaatimuksia tuotteisiin on lainsäädännölliseltä näkökantilta.

Opinnäytetyö on rajattu käsittelemään käytännön toimenpiteitä maahantuonnissa. Työ ei käsittele markkinointia, rahoitusta tai logistisia pulmia (kuten pakkausmateriaalit yms.). Yksityishenkilöiden tilauskäytännöt jäävät myös käsittelemättä.

1.1 Opinnäytetyön tavoitteet

Tavoitteena on antaa elintarvikkeiden tuonnista kiinnostuneille yrityksille selvitys miten toimia, kun halutaan tuoda elintarvikkeita EU:n ulkopuolelta. Opinnäytetyö on pyritty pitämään hyvinkin käytännönläheisenä ja helposti omaksuttavana. Opinnäytetyö pyrkii vastaamaan kysymykseen ”Miten elintarvikkeiden maahantuonti Suomeen Kiinasta toteutuu käytännössä?” Tutkimuksessa tarkastellaan ensin kansainvälisen kaupan maahantuontia yleisesti ja sitten erityisesti keskittyen elintarvikkeisiin, jonka jälkeen keskitytään elintarvikkeiden tuontiin Kiinasta.

Opinnäytetyössä käsiteltävä tutkimusongelma pyrkii selvittämään, miten elintarvikkeita tuodaan Suomeen EU:n ulkopuolelta, erityisesti Kiinasta. Tämän lisäksi työ vastaa kysymykseen mitä maahantuojan tulisi ottaa huomioon tehdessään yhteistyötä Tullin ja tulliviranomaisten kanssa. Tutkimusmatriisissa kuvataan opinnäytetyön tasot (kuva 1).

Kuva 1 Tutkimusmatriisi

1.2 Tutkimuksen rajaukset

Opinnäytetyö käsittelee elintarvikkeiden maahantuontia Suomeen keskittyen erityisesti ihmiskäyttöön tarkoitettuihin elintarvikkeisiin. Opinnäytetyössä ei käsitellä liha- ja eläinjalosteita sillä niiden tuonti Kiinasta on vähäistä. Tutkimuksessa käydään läpi suppeasti tuontiin liittyviä riskejä, mutta niitä ei käydä syvällisesti läpi.

Tässä tutkimuksessa ei oteta huomioon Suomen mahdollisesti läpi kulkevia elintarvikkeita, vaan keskitytään tuotteisiin, joiden loppukäyttäjät löytyvät Suomesta. Tekstissä Tullilla viitataan Suomen Tullilaitokseen väärinkäsitysten selventämiseksi, sillä EU:n tulliliiton kautta tullaus voidaan suorittaa missä tahansa tulliliittoon kuuluvassa maassa. Empiirinen osuus keskittyy ainoastaan EU:n ulkopuolelta tulevien elintarvikkeiden tuontiin.

Kiina kaupankäyntiympäristönä käydään tiiviisti läpi. Kulttuurisiin eroihin ei keskitytä kovin suurella laajuudella, eikä tuotannon eettisyyttä pohdita. Sopimusten, ynnä muiden dokumenttien tekoa ei huomioida, eikä tullidokumenttien täyttöä. Tullin nettisivuilla on tarkat, ajanmukaiset ohjeet niitä varten, eikä opinnäytetyö pystyisi tuomaan mitään lisäinformaatiota asiaa koskien. Lukijan oletetaan omaavan perustiedot koskien hankintaa, joko kotimaan markkinoilla tai EU:n sisäkaupassa.

1.3 Keskeiset käsitteet

Kappaleessa käydään läpi yleiskäsitteet ja termit.

CN-nimikkeistö tarkoittaa EU:n yhteisön sisäkaupassa käytettävää nimikkeistöä. Nimikkeistön tarkoitus on helpottaa tullausta. Euroopan Unioni tarjoaa sivustoja, joiden avulla maahantuontia- tai vientiä harjoittavat henkilöt tai yritykset voivat valita oikean nimikkeet rahdille. (Kappale 2.1.2.)

Cost Competitive Countries (CCC) ovat Aasian ja Itä-Euroopan alueilla sijaitsevia maita, joista tehdään runsaasti hankintoja. Näihin maihin kuuluvat Kiina, Intia ja Puola. Maista on myös käytetty termiä Low Cost Country Sourcing (LCCS). Vanhan termin käyttö on vähentymässä, sillä halvalla hinnalla on perinteisesti viitattu myös heikkoon laatuun (Logistiikan maailma.)

Edifact (Electronic Data Interchange for Administration, Commerce and Transport) on tietojen vaihtoon kehitetty sanomamuoto. Peruselementteihin kuuluvat muun muassa esitystapakielioppi (syntax rules ISO 9735), tietoelementtihakemisto (Data Element Directory ISO 7372), tietosegmenttihakemisto (Data Segment Directory) ja koodiluettelo (Code List) (Tieke).

Elintarvikkeella viitataan opinnäytetyössä maahantuotavaan, ihmiskäyttöön soveltuvaan raaka-aineeseen tai valmiiseen tuotteeseen.

Katso-palvelu on Verohallinnon antama sähköinen tunnistekeino, jonka avulla voidaan hallinnoida organisaation tietoja, alitunnisteita ja valtuuksia. Tunnistusta käyttäen yritys/organisaatio voi käyttää Tullin Nettituonti-palvelua. Ajankohtaiset ohjeet käyttöä koskien löytyvät Veroviraston sivuilta (Vero).

Luomu on raaka-aineen laatua kuvaava termi. Raaka-aineet kasvatetaan tavalla, joka edistää luonnonvarojen suojelua ja luonnon monimuotoisuutta. Tuotteissa sallitaan vain pieni määrä lisäaineita. Keinotekoisia väri- tai makeutusaineita ei saa luomutuotteissa käyttää (Evira luomu).

Maahantuonti käsittää kansainvälisten rajojen yli tapahtuvaa hankinnan. Tässä työssä maahantuonnilla tarkoitetaan vain EU:n ulkopuolelta tulevien tuotteiden hankintaa, siten että tuotteiden tai raaka-aineiden loppukäyttäjät on Suomessa. Tarkempi kuvaus löytyy kohdasta tuonti (kappale 2.1)

Passitus on tullimenettely, joka sallii tavaroiden kuljettamisen tulli-alueiden läpi maksamatta maksuja, joita tulisi maksaa kun tavarat joko saapuvat tai poistuvat alueilta. Tällä tavalla tuotteita liikuttavat toimijat voivat maksaa maksunsa tuotteiden saapuessa määränpäänsä rajalle (Passituskäsikirja).

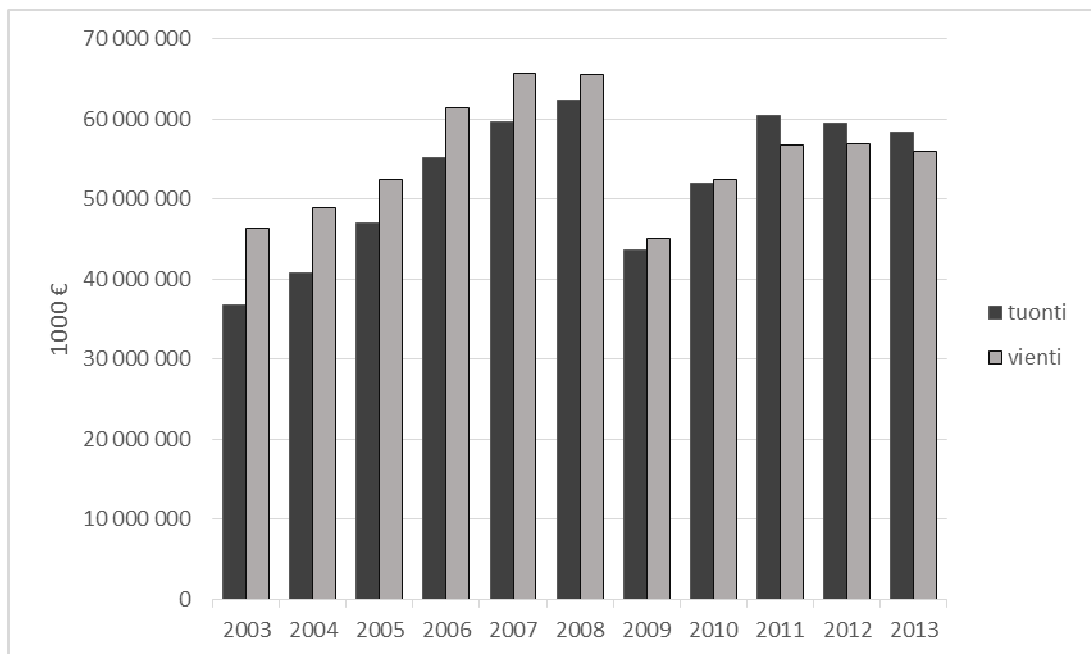
Passitusilmoitus on asiakirja, jolla henkilö ilmaisee säädetyssä muodossa ja säädetyllä tavalla haluavansa asettaa tavaroita passitusmenettelyyn (Passituskäsikirja).

SAD- lomake, eli Single Administrative Document on hallinnollinen yhtenäisasiakirja, eli Tullin käyttämä lomakepohja tuonnista ilmoittamiseen.

Toimittaja tarkoittaa opinnäytetyössä vientitoimintaa harjoittavaa yritystä. Toimittaja harjoittaa vientiä joko suoraan tai välittömästi.

2 Kansainvälinen kauppa

Kansainvälinen kauppa on yksinkertaisesti tavaroiden ja palveluiden vaihtoa kansainvälisten rajojen yli, eli vientiä ja tuontia. Kansainvälinen kauppa merkitsee Suomelle paljon kansantaloudellisesta näkökulmasta. Pieni markkina-alue ja pohjoinen sijainti tekevät maasta viennistä ja tuonnista riippuvaisen. (Melin, 2011, 10–19.) Tuonnin ja viennin tärkeyttä kuvaa hyvin seuraava kuva (Kuva 2), josta nähdään Suomen tuonti ja vienti vuosilta 2003 – 2013. Tuonnin määrä on korostunut vuodesta 2009 varovasti, ja vuonna 2011 se oli jo kasvanut vientiä suuremmaksi.

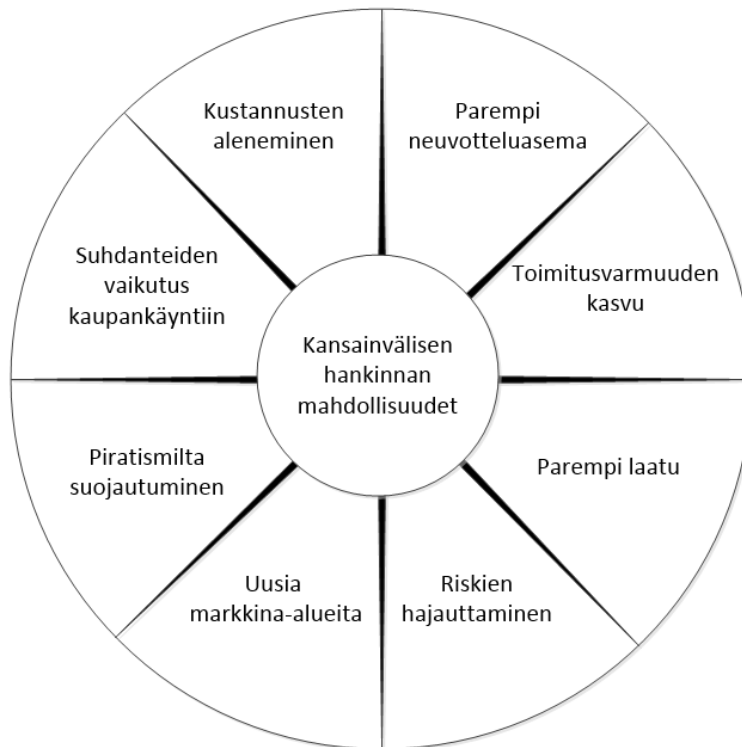
Kuva 2 Suomen tuonti ja vienti vuosilta 2003–2013 (Tulli 2015 a).

Tuonti ja vienti jaotellaan sisäkauppaan, jota käydään yhteisön sisällä, ja kolmansien maiden kanssa käytävään ulkokauppaan. Sisäkauppa on suhteellisen vapaata ja tuotteita ei tullata, tai kauppaa rajoiteta. Sisäkauppaa säätelevät ja rajoittavat pyrkimys muun muassa suojella yleistä moraalialia ja ihmisten, eläinten sekä kasvien terveyttä. Näitä keinoja ei kuitenkaan voi käyttää kaupan tahalliseen rajoittamiseen. Tämä säädös koskee vain sisäkauppaa. Tuotteet, jotka poikkeavat kahden EU-maan välillä kolmannen maan satamassa ovat poikkeus. Tällöin viennin yhteydessä tulee yhteisöasema erikseen vahvistaa. Yhteisöasema tulee vahvistaa myös jos tuotteet ovat asetettu sisäiseen passitusmenettelyyn (T2). (Karhu 2002, 58–78.)

2.1 Tuonti osana kansainvälistä kauppaa

Tuonti on ennen kaikkea globaalia eli kansainvälistä hankintaa. Yritys voi harjoittaa hankintaa ulkomailta monin eri tavoin; joko hankintaan puhtaasti raaka-aineita, valmiita tuotteita tai mitä tahansa tältä väliltä. Tuonnilla ei ole siis vain yhtä syytä. Yritys voi toimia hyödykkeiden maahantuojana ja jakelijana. Näin toimimalla yritys voi tuoda maahan uusia, ennestään tuntemattomia tuotteita. Tuonti voi toimia myös ensimmäisinä askelina yritykselle kohti pidemmälle menevää kansainvälistymistä. Kun kotimarkkinat ovat jo kylälästettyjä ja uusia kuluttajia ei löydetä helposti yritykset voivat löytää uusia kasvumahdollisuuksia ulkomailta. Tuonnin avulla pääsee tutustumaan kansainvälisiin markkinoihin ja saadut kokemukset ja kontaktit voivat auttaa yrityksiä niiden mahdollisesti jatkaessa viennin puolelle. (Karhu 2002, 58–78.)

Kansainvälinen hankinta on paljon moninaisempaa verrattuna pelkästään kotimaan markkinoilla toimimiseen. Monet yritykset eivät panosta hankintaan läheskään niin paljon kuin myynnin ja viennin kehittämiseen. Samoin tuontia ei nähdä yhtä tärkeänä kuin vientiä. Onnistuakseen kansainvälisessä kaupassa, yrityksen tulee kuitenkin kiinnittää siihen huomiota yhtä paljon kuin muihinkin elintärkeisiin toimintoihinsa. Varsinkin länsimaiden kulutuksen kasvaessa yritykset voivat kokea tuonnin olevan elintärkeää menestykselle. Kerkhoff tarjoaa oman teoriansa, mitä kautta yritykset voivat pohtia hankintaansa. Teoria on tiivistettynä seuraavassa kuvassa (kuva 3).

Kuva 3 Kansainvälisen kaupan mahdollisuudet (Kerkhoff 2007, 35)

Kustannusten aleneminen on ehkä tärkein syy, miksi yritykset hakeutuvat hankkimaan tarvitsemansa tuotteet tai raaka-aineet kansainvälisiltä markkinoilta. On myös tärkeää huomioida kuljetuskustannusten merkitys, sillä usein yritykset suuntaavat katseensa Kiinan ja Intian kasvaville markkinoille. Pitkien etäisyyksien vuoksi kuljetuskustannukset voivat nousta hyvinkin korkeiksi.

Parempi neuvotteluasema voidaan saavuttaa tekemällä yhteistyötä monen eri toimittajan kanssa. Tuotteiden tai raaka-aineiden hankinta monelta eri toimittajalta vähentää riippuvuutta yhteen toimittajaan. Tämä kannustaa toimittajia tarjoamaan parempia sopimuksia oman osuutensa nostamiseksi. Tämä voi painostaa toimittajia myös kotimaan markkinoilla.

Toimitusvarmuuden kasvu on mahdollista, kun ei ole riippuvainen vain yhdestä toimittajasta. Yritysten tulee kuitenkin huomioida kuljetuskustannukset ja toimitusajat, jotka voivat olla hyvinkin korkeita. Toimitusvarmuusaste nousee, jos yritykset ottavat nämä tekijät huomioon ja suunnittelevat hankintansa riskianalyysin avulla.

Parempi laatu voidaan saavuttaa, kun hankintaa ei rajoita vain kotimaan markkinoille. On kuitenkin huomioitava, ettei laatu ei kasva eikä laske automaattisesti yrityksen siirtäessä hankintaansa kansainvälisille markkinoille. On vanhanaikaista ajatella, ettei kasvavilta markkinatalouksilta, kuten Kiina ja Intia, saisi kuin halpoja tuotteita. Tähän halpuuteen liitetään usein myös mielikuva heikosta laadusta.

Riskien hajuttaminen liittyy läheisesti toimitusvarmuuden kasvuun. Monilta toimittajilta hankkiminen vähentää muun muassa maariskejä, joihin sisältyvät poliittiset ja taloudelliset riskit. On kuitenkin huomioitava myös kuljetusriskien kasvu ulkomaankaupassa. Myöskään tuotannon loppuminen yhdeltä toimittajalta ei vaikuta läheskään yhtä paljon yrityksen toimintaan.

Uusia markkina-alueita voi löytää hankinnan avulla. Useat Aasian maat vaativat tuontituotteille tietyn kotimaisuusasteen, joka täyttyy raaka-aineiden hankintaa näissä maissa harrastavalle helposti. Viennin aloittaminen on huomattavasti helpompaa tuontikaupan avulla muodostuneiden kontaktien ansiosta. Varsinkin Aasian maissa laajalla kontaktiverkostolla on merkitystä.

Piratismilta suojautuminen on tärkeää. Tietyissä Aasian maissa, kuten Kiinassa, ei kunnioiteta tekijänoikeuksia samalla tavalla kuin EU-maissa. Yritysten tulee varautua tuotteidensa kopiointiin. Riski on tuonnin kohdalla hiukan suurempi, riippuen minkäläistä alihankintaa yritys harrastaa.

Suhdanteiden vaikutus kaupankäyntiin tulee huomioida kohdemaata valittaessa.

Kaupankäyntiin vaikuttaa yhtä paljon kohdemaiden kuin kotimaan talous. Suuret muutokset kansantaloudessa, kuten lama, vaikuttavat hyödykkeiden hintoihin. Yritysten täytyy huomioida millä tavalla markkinat käyttäytyvät ja suhtautua niihin sopivalla tavalla. Tähän kategoriaan kuuluvat myös valuuttakurssien vaikutukset.

(Kerkhoff 2007, 35-44.)

Tuonnin voi jakaa karkeasti kolmeen eri tapaan; välittömään, suoraan ja epäsuoraan. Epäsuoran tuonnin ei katsota olevan ulkomaankauppaa, sillä ostajan ja myyjän välissä on kotimainen välijäsen, jonka kautta kauppaa tehdään. Tämä välijäsen voi olla maahantuoja tai agentti, jolla ei ole omaa varastoa. Suorassa tuonnissa kauppaa käydään myyjän agentin/komissionäärin kautta. Liikkeet ja yritykset myyvät tuotteita omiin nimiinsä, eivätkä siten toimi tuotteiden valmistajan edustajina. Yhdistykset sen sijaan eivät myy omiin nimiinsä, vaan usein edustavat yhtä toimialaa ja siten pääsääntöisesti pyrkivät edistämään vientiä. (Karhu 2002, 36–40.) Alla olevassa taulukossa (Taulukko 1) nähdään kyseisten toimintatapojen edut ja haitat. Välityspalkkioilla viitataan välijäsenen saamiin palkkiokustannuksiin, riippumatta siitä onko välijäsenen myyjän tai ostajan agentti, komissionääri tai muu vastaava edustaja.

Taulukko 1, Tuontitapojen edut ja haitat (Karhu 2002, 36–40)

	Edut	Haitat
Epäsuora tuonti	<ul style="list-style-type: none"> kuten kotimaankauppa pienet tuontierät mahdollisia joustava 	<ul style="list-style-type: none"> välityspalkkiot epäsuora tiedonkulku usein lyhyet maksuajat ei kansainvälistä
Suora tuonti	<ul style="list-style-type: none"> ei vastuuta tuontitoimenpiteistä (toimitusehdosta riippuvainen) pienet tuontierät mahdollisia usein pitkät maksuajat 	<ul style="list-style-type: none"> välityspalkkiot epäsuora tiedonkulku mahdolliset tuontitoimenpiteet (toimitusehdoista riippuvainen) ulkomainen sopimus Kumppani
Välittömän tuonti	<ul style="list-style-type: none"> ei välityspalkkioita suora tiedonkulku usein pitkät maksuajat 	<ul style="list-style-type: none"> kannattaa vasta suurilla tuontimäärillä tuontitoimenpidevastuu ulkomainen sopimus Kumppani

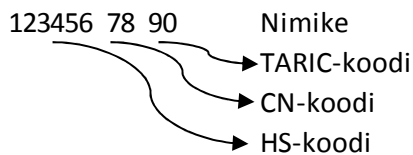
Työssä ei tulla jatkossa käsittelemään kuin suoraa tuontia tai välitöntä tuontia. Epäsuorassa tuonnissa yritys ei joudu käsittelemään hankintaa itse, vaan sen tekee toinen yritys.

2.2 Tulli ja tilastointi

Tullin rooli on toimia tuonnin ja viennin portinvartijana, eli varmistaa tavaravirtojen kontrolloitu liikkuminen. EU ja kansallinen lainsäädäntö asettavat vaatimukset, joita tulliselvityksessä tulee noudattaa. Sisäkaupassa tavaroihin ei kohdisteta tullimuodollisuuksia, mutta niitä kuitenkin valvotaan siltä osin, miten määräykset niitä koskevat. Tämän kaltaisia määräyksiä tai kieltoja ovat muun muassa julkinen moraali, yleinen järjestys, turvallisuus ja eläinten ja kasvien terveyden suojeleminen. Tulli pitää mittavaa tilastoa ulkomaankaupasta Uljas-palvelun kautta. (Tulli 2014 b.)

2.2.1 Nimikkeen valinta

Yhteisön sisäkaupassa käytetään CN-nimikkeistöä, joka käsittää kahdeksan numeroa. Tätä noin 15 000 nimikettä sisältävää koodistoa käytetään yhteisön sisäisen kaupan tilastoinnin yhteydessä. Kymmennumeroista TARIC-nimikkeistöä käytetään yhteisön ulkopuoliseen kaupankäyntiin, eli tuonnissa ja viennissä. Molemmat nimikkeistöt perustuvat kuusinumeroiseen HS-nimikkeistöön, joka on harmonisoitu tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmä. Nimikkeistöön perustuva koodisto on purettuna seuraavassa kuvassa (Kuva 4).

Kuva 4 Käyttötariffin muodostuminen (Karhu 2002, 67).

Nimikkeen valintaan tulee käyttää aikaa, sillä sen avulla lasketaan tullitariffi. Väärästä nimikkeestä ei välttämättä ensimmäisellä kerralla sakoteta, mutta jatkuvasta väärin nimikkeiden käytöstä rangaistaan. Tulli neuvoo oikean nimikkeen valinnassa, mutta ensisijaisesti sen tulisi olla ostajan tiedossa. Tulli ohjeistaa ostajaa kysymään nimikettä myyjältä, jos epäselvyyksiä ilmenee. Nimikkeistö on kansainvälistä ja ulkomaankauppaa käyvien toimijoiden tulisi tuntea omat tuotteensa ja niiden nimikkeet.

2.2.2 Tullimaksun määräytymiseen liittyvät seikat

Tuonnin maksut ovat verotuspohjaisia. Yleisimmät verot ovat tulli- ja arvonlisävero, jotka lasketaan tuonnin arvon perusteella.

Tullimaksut lasketaan nimikkeiden avulla. Seuraavat esimerkit käsittelevät eri teelaatujen eroja verotuksessa:

0902400000

- *muu musta tee (fermentoitu) ja muu osittain fermentoitu tee, tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 3 kg*

Tuontitullausprosentti on tämän tuotteen osalta 0 %, joten se ei vaikuta teen hintaan.

0902100000

- *vihreä tee (fermentoimaton), tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 3 kg*

Tuontitullausprosentti on tämän tuotteen osalta 3.20 %, kun tuotteita tuodaan kolmansista maista.

On siis tärkeää tietää millä nimikkeellä tuotteet tullataan koska sillä voi olla merkittävä vaikutus tuotteen myynnistä saataviin katteisiin. Nimikkeitä ei myöskään tule yrittää valita siten että tullimaksut olisivat mahdollisimman pienet. Tuotteen voi vapauttaa vapaaseen liikkeeseen tuotekohtaisin reunaehdoin. Yhteinen tuloasiakirja tulee esittää, samoin alkuperätodistus. (Taric.)

Tullimaksuja varten tuojan tulee esittää kauppalasku, josta selviävät seuraavat asiat:

- myyjän nimi ja osoite
- ostajan nimi ja osoite
- kauppalaskun asettamispäivä, numero, tilausnumero
- kollien lukumäärä, laji, bruttopaino, merkki ja numero
- tavarankäytännön kauppanimike ja määrä sekä hinta
- hintatiedot ja valuuttalaji tavaralajeittain ja koko erän loppusumma
- mahdollisen alennuksen määrä ja peruste sekä maksuehdot
- toimitus ja maksuehdot
- tavarankäytännön alkuperämaa
- kuljetusreitti ja -väline

(Tulli 2015 e.)

Tullilaboratorion maksut voivat yllättää pienemmän toimijan. Tulliviranomaisen aloitteesta tehtävät laboratoriotutkimukset ovat maksullisia ja maksut määräytyvät jossain määrin tuotavien tavaroiden arvon perusteella. Kuitenkin pienet näyte-erätkin voivat päätyä tullin testaukseen, jolloin tullilaboratorion maksut voivat olla hyvin suuret prosentuaalisesti verrattuna tuontierän arvoon.

Elintarvikelain soveltamisalaan kuuluvat tavaroista otettujen näytteiden hinnat ovat seuraavia:

- 440 euroa/tavaraerä, kun näytteitä on 1-3
- 532 euroa/tavaraerä, kun näytteitä on 4 tai enemmän
- 250 euroa/tavaraerä, kun koko tuontierän arvo on enintään 1500 euroa.

(Tulli 2015 e.)

Näytteitä otetaan pistokoemaisesti muutamia kappaleita. Esimerkiksi riisikuormasta voidaan ottaa kokoomanäyte, jolloin näyte koostuu pienemmistä näytteistä, jotka on otettu eri kohdista rahtikonttia. Valmistuotteista otetaan näytteitä jokaisesta variaatiosta, esimerkiksi karkkipatukoissa testataan jokaista makua.

Puutteellisiksi katsotut tuotteet voidaan korjata joissain tapauksissa määräysten mukaisiksi. Tämän kaltaisia tapauksia ovat esimerkiksi puutteelliset pakkausmerkinnät. Elintarvikkeelle voidaan myös hyväksyä jokin muu käyttötarkoitus. Tuotteet voidaan myös palauttaa myyjälle, eli kauppa voidaan purkaa. Tätä kohden on tarkoin määriteltäviä erityisehtoja, jotka ovat tapauskohtaisia. Jos elintarvike koetaan vaaralliseksi, se voidaan määrätä hävitettäväksi. Maahantuojalla on oltava Tullin tarkastusyksikön kirjallinen suostumus kaikkien muuhun paitsi tuotteiden hävittämiseen. Valvovaa tullitoimipaikkaa tulee kuitenkin informoida ennen tuotteiden hävitykseen ryhtymistä. (Tulli 2015 e.)

On siis erityisen tärkeää, että yritys huolehtii tuotteiden laadun ja oikeiden tullauskäytäntöjen huolehtimisesta. Tuonnin kustannukset voivat nousta hyvinkin kalliiksi jos tuodut tuotteet joutuvat palaamaan vientimaahan tai tuhottavaksi.

2.2.3 Tullin asiakkuus ja lomakkeet

Tulli lajittelee asiakkaansa kolmeen erilaiseen alaluokkaan:

- Pienasiakkaat ovat satunnaisesti asioivia yrityksiä ja yksityishenkilöitä.
 - o Tähän alaluokkaan kuuluvat myös kaikki käteisasiakkaat
- Avainasiakkaat ovat säännöllisesti asioivia lupa-asiakkaita, joilla on tyypillisesti rekisteröidyn luottoasiakkaan lupa, AEO -lupa tai sanomaliikennelupa.
 - o Huolintaliikkeet, tuonti-, vienti-, Intrastat-, valmistevero-, autovero- ja verora- ja- sekä merenkulkumaksuasiakkaat kuuluvat tähän ryhmään.
 - o Tulli+ -asiakkaat ovat tiivistä yhteistyötä Tullin kanssa tekeviä AEOC- tai AEOF -statuksen omaavia asiakkaita, jotka panostavat tulli-ilmoittamisen oikeellisuuteen ja tullivaatimusten noudattamiseen. Tähän luokkaan kuuluvat asiakkaat, jotka haluavat tullilta enemmän palveluja. Luokkaan päättäkseen asiakkaalla tulee olla Tullin määrittämien rajojen mukainen oma- valvonta koskien lähettämiensä tietojen oikeellisuutta. Asiakkuus antaa etuoikeuden osallistua Tullin järjestämiin koulutuksiin (Tulli 2015 b.)

Yritysten ei nykyään tarvitse käydä fyysisesti Tullissa, vaan ilmoituksen voi tehdä netin kautta. Ilmoituksen tekemiseen yritys tarvitsee Katso – tunniste. Tunnisteen tarjoaa Verohallinto ja se on maksuton. (Vero a).

Maahantuodossa EU:n ulkopuolelta Suomeen tulee yrityksen täyttää SAD – lomake (liite 3). Täyttöohjeet ja lomakkeen löytää Tullin nettisivuilta. Passituslomakkeita tulostaessa tulee huomioida, että paperin tulee olla aina itsejäljentävää ja ne tulee tulostaa kaksipuoleisina. Vientiä ja tuontia varten lomakkeen taustaa ei tarvitse tulostaa. Yritykset voivat pyytää apua lomakkeiden täyttämiseen Tullilta. Liitteissä (1-3) on esimerkkejä lomakkeista. (Tulli 2015 c). Yritys voi myös tehdä ilmoituksen Tullille sanomapohjaisen asiointilomakkeen kautta. EDI -ilmoittamiseen vaaditaan Tullin lupa. Asiointia varten voi käyttää operaattorivälitteistä sanoma-asiointi Tullin valtuuttamien operaattoreiden kautta tai suoraan sanoma-asiointia internetin kautta, ilman operaattoreita.

Tullin yritysasiakkaat voivat käyttää internetin kautta toimivaa Web Service-palvelua. Tämän palvelun avulla yritykset voivat lähettää ja vastaanottaa sanomia ilman erillistä tietoliikenneoperaattoria. Tullilla on käytössään tietojärjestelmiä, joita voidaan käyttää palvelusivuston kautta. Näitä järjestelmiä ovat yleisilmoitusjärjestelmä AREX, vientijärjestelmä ELEX, väliaikaisten valmisteverottomina liikkuvien tavaroiden valvontajärjestelmä EMCS, tuontijärjestelmä ITU ja passitusjärjestelmä NCTS. EDIFACT -sanomiin voidaan käyttää ainoastaan operaattorivälitteistä sanoma-asiointia. (Tulli 2015 d.)

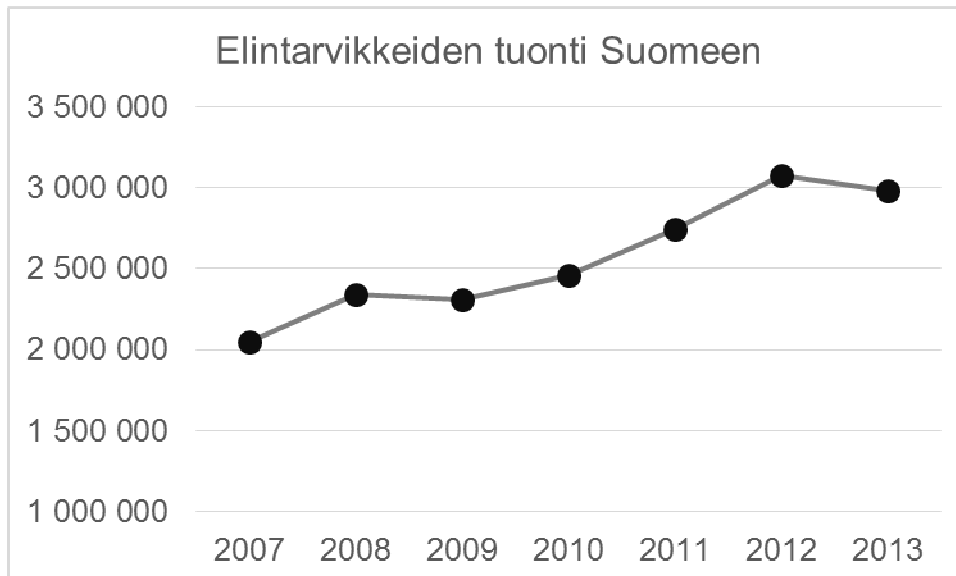
2.3 Elintarvikkeiden tuonti

Elintarvikkeiden ja lääkeaineiden rajanveto on häilyvä. Niin kauan kun tuotteella ei esitetä olevan lääkkeellisiä käyttötarkoituksia, tuotteen voidaan katsoa olevan elintarvike, vaikka se sisältäisi lääkeluettelossa olevia aineita. (Evira 2014 a). Elintarvikkeiden turvallisuudesta vastaa tuotteiden valmistaja, maahantuoja, myyjä tai muu vastaava toimija. Tuotteissa tulisi lukea aina kattavat tiedot koskien elintarvikkeen tuojaa ja jälleenmyyjää, jos se on eri kuin tuoja. (Evira 2014 b).

Tullin merkitys on korostuneempi verrattuna Eviraan. Toimivaltaisena viranomaisena Tulli ja erityisesti Tullilaboratorio tutkii riskiperusteisen näytteenottosuunnitelman mukaisesti. Tämä perustuu elintarvike- ja kuluttajaturvallisuuslakiin. Huomioitavaa on, että eläinperäisiä tuotteita, kuten maito, liha ja kala, valvoo Evira. Tulli kuitenkin avustaa muita viranomaisia säädösten mukaisesti. (Tulli 2015 e.)

Tulli toimii EU:n komission asetusten mukaisesti tehdessään tehostettua tuontivalvontaa elintarvikkeiden tuonnista EU:n sisäpuolelle. Elintarvikkeita tarkastellessa Tulli keskittyy erityisesti muun muassa torjunta-ainejäämiin syötäväksi tarkoitetuissa hedelmissä ja vihanneksissa. (Tulli 2014 a.) Euroopan komissio julkaisee neljännesvuosittain listan elintarvikkeista, joita tehostettu tuontivalvonta koskee ja miten usein tarkastuksia tehdään. Tullin nettisivuilla on saatavilla ajantasainen lista tehovalvonnassa olevista elintarvikkeista.

Elintarvikkeiden tuonti on ollut kasvusuuntaista vuodesta 2007 vuoteen 2012, jonka jälkeen se on hieman notkahtanut. Samoin on huomioitavaa, että Suomessa elintarvikkeiden vienti on huomattavasti pienempää kuin tuonti, joka osaltaan korostaa maan riippuvuutta viennistä elintarvikkeiden kohdalla. Kuvassa (kuva 5) on mukana muun muassa tuotannon raaka-aineet, pavut, viljatuotteet, alkoholi- ja virvoitusjuomat, kala ja lihatuotteet, pakasteet, kahvi, tee, lastenruuat, mausteet, hedelmät, marjat sekä niistä tehdyt säilykkeet. (ETL).

Kuva 5 Elintarvikkeiden tuonti vuosina 2007 – 2013 Suomeen tuhansina euroina (ETL).

Lait ja valvonta rajoittavat ja säätelevät tuontia. Elintarvikkeiden tuontiin liittyy monia lakeja ja rajoituksia. Kappaleessa käsitellään lainsäädäntöä vain ihmiskäyttöön tarkoitettujen elintarvikkeiden osalta, poissulkien rehut ynnä muut vastaavat tuoteryhmät.

Tuotteiden ulkonäköön liittyy erityisesti laki koskien pakkausmerkintöjä. Evira on valvova viranomainen, mutta yritysten tulee tehdä asiaa koskien omavalvontaa.

Pakolliset pakkausmerkinnät ovat:

1. elintarvikkeen nimi
2. ainesosaluettelo ja tarvittaessa eräitten ainesosien määrä
3. sisällön määrä
4. vähimmäissäilyvyysaika tai viimeinen käyttöajankohta
5. valmistajan, pakkaajan tai EU:ssa toimivan myyjän nimi, toiminimi tai aputoiminimi sekä osoite
6. alkuperämaa, jos sen puuttuminen voi johtaa ostajaa harhaan
7. elintarvike-erän tunnus
8. säilytysohje tarvittaessa
9. käyttöohje tarvittaessa
10. varoitusmerkintä tarvittaessa
11. elintarvikkeen alkoholipitoisuus, jos se nestemäisessä elintarvikkeessa on yli 1,2 tilavuusprosenttia ja kiinteässä elintarvikkeessa enemmän kuin 1,8 painoprosenttia (Evira 2015 b.)

Pakkausmerkinnöissä ei saa olla valheellisia väittämiä, joilla voidaan johtaa kuluttajaa harhaan. Jos tuote ei eroa muista vastaavista elintarvikkeista tai sen väitettyjä ominaisuuksia ei voida todentaa, ei niitä tule mainostaa pakkausmerkinnöissä. Näiden lisäksi pakkausmerkintöjen tulee olla helposti luettavia, havaittavia ja ymmärrettäviä. Merkinnät tulee tehdä tavalla jolla ne pysyvät pakkauksessa, eikä niiden luettavuutta tule heikentää millään tavalla. Merkintöjen on tarkoitus informoida kuluttajaa tekemään hänelle oikeita päätöksiä. (Evira 2015 b.)

Myös alkuperämerkinnät turvaavat kuluttajan asemaa. Merkintäsäännösten mukaisesti tuotteen pakkauksessa tulee ilmetä valmistajan, pakkaajan tai EU:ssa toimivan myyjän nimi ja osoite. Ilman tarkempia tietoja tuotteen alkuperämaasta voidaan olettaa että kuluttajaa johdetaan harhaan. Tuotteiden valmistusmaa pitää myös merkitä huolella. Käsitteenä valmistaminen on laaja, eikä tuote muutu esimerkiksi suomalaiseksi vähäisellä valmistuskäsittelyllä.

Raaka-aineiden alkuperämaalla ei ole kuitenkaan merkitystä jos tuotetta selkeästi jatkojalostetaan Suomessa. Esimerkiksi ulkomaisista juustoista valmistetussa sulatejuustossa ei tarvitse ilmoittaa raaka-aineiden alkuperämaata. Vähäisessä valmistuksessa, kuten ulkomaisista juustoista tehdyssä juustoraasteessa, tulee ilmetä juustojen alkuperämaa. Sulatejuusto tässä esimerkissä voidaan katsoa suomalaiseksi elintarvikkeeksi, mutta juustoraaste sen sijaan pysyy ulkomaalaisena.

Poikkeuksen tekevät myös raaka-aineet, joiden ei voida olettaa olevan suomalaista alkuperää. Mustapippuri on hyvä esimerkki tämän kaltaisesta tuotteesta, jossa ei tarvitse mainita alkuperämaata. Jos tuotteessa on käytetty osittain raaka-aineita, joiden kuluttaja voi olettaa olevan Suomesta, tulee kaikkien raaka-aineiden alkuperä ilmoittaa. Tästä esimerkkinä ovat marjasekoitukset. Poikkeuksen tähän tekevät hillot, joissa ulkomaalaisten marjojen alkuperämaata ei tarvitse ilmoittaa.

Hunajasta tulee ilmetä alkuperämaa, mistä tuotteen raaka-aine on kerätty. Jos raaka-ainetta on useammasta kuin yhdestä jäsenvaltiosta tai kolmansista maista, voidaan alkuperämaa merkitä seuraavilla tavoilla: *"EY:ssä tuotetun hunajan sekoitus"*, *"EY:n ulkopuolella tuotetun hunajan sekoitus"*, *"EY:ssä ja EY:n ulkopuolella tuotetun hunajan sekoitus"*. Lihoille ja muille vastaaville tuotteille on vielä erikseen omat säädöksensä (Evira 2015 c). Tulli tutkii elintarvikkeita alustavan listan avulla ja jota päivitetään tarpeen mukaisesti. Lista on luotu riskiperusteisesti, eli sen mukaan mitkä ihmiskäyttöön suunnatut tuotteet ovat olleet ongelmallisia. (Tulli 2015 e.)

Elintarvikkeita tutkitaan seuraavan listan mukaisesti:

- vihannekset, sienet ja niistä tehdyt valmisteet
- hedelmät, marjat ja niistä tehdyt valmisteet
- pähkinät, mantelit ja niistä tehdyt valmisteet
- mehut, juomat (ei alkoholilain alaiset) ja juoma-ainekset
- kaakao, kahvi, tee ja niistä tehdyt valmisteet
- viljat, viljavalmisteet ja leipomatuotteet
- palkovilja, siemenet (ei kylvösiemenet) ja niistä tehdyt valmisteet
- makeiset, suklaa ja muut sokerivalmisteet
- mausteet ja maustamisvalmisteet
- kastikkeet, keitot, liemet ja -ainekset
- ruokavalmisteet, jälkiruoat, snackstuotteet
- ravintorasvat ja -öljyt (ei eläinperäiset)
- ravintolisät (food/dietary supplements) ja uuselintarvikkeet (novel foods)
- erityisruokavaliovalmisteet (mm. lastenruoat, urheilijoiden erityisvalmisteet, kliiniset ravintovalmisteet)
- yhdistelmäelintarvikkeet (tullattavat yhdistelmät vain, jos jalostettua eläinperäistä tuotetta on alle 50 %, ei kuitenkaan lihaa sisältävät)
- elintarvikeparanteet (Tulli 2015 e.)

Ravintolisistä ja erityisruokavaliovalmisteista tutkitaan seuraavia piirteitä:

- Vitamiinien ja kivennäisaineiden määrä ja laatu
- Muu koostumus
- Säteilytys
- Raskasmetallit ja muut vieraat aineet
- GMO-tutkimus¹
- Mikrobiologinen laatu

Hedelmistä, marjoista ja vihanneksista, joihin lasketaan tuoreet ja pakastetut, tutkitaan seuraavia piirteitä:

- Kasvinsuojeluaineiden monijäämämääritys
- Yksittäisten kasvinsuojeluaineiden jäämien määritykset
- Mikrobiologinen laatu
- Raskasmetallit
- Radioaktiivisuus
- GMO-tutkimukset
- Kasvisten ulkoinen laatu ja terveys

(Tulli 2011.)

Kolmansien maiden, eli EU:n ulkopuolisten maiden, tulee olla hyväksytty kyseisten tuotteiden osalta, jotta näistä maista saa tuota elintarvikkeita. Lihatuotteissa tulee olla mukana EU-lainsäädännön mukaan hyväksytty eläinlääkäritodistus, jotta voidaan todeta tuotteen täyttävän niin eläinsuojelulliset kuin elintarvikehygieniaakin koskevat vaatimukset. Tuotteisiin kohdistetaan maksullinen TRACES – ohjelma, johon tulee ilmoittautua etukäteen. Näitä annettuja ehtoja voidaan maakohtaisesti rajoittaa, jos alkuperämaassa havaitaan eläintauteja tai elintarvikehygieniaan kohdistuvia riskejä. Tuonti voidaan edellä mainituin syin keskeyttää (Maa- ja metsätalousministeriö).

Luomuelintarvikkeissa on erikseen määritellyt, tiukemmat maahantuontirajoitukset kuin normaaleissa elintarvikkeissa. Jotta elintarvikkeelle voitaisiin myöntää luomu-merkin käyttö, 95 % siinä käytettävistä raaka-aineista tulee olla luomua. Maahantuojan tulee huomioda, että yrityksellä tulee olla lupa luomutuotteiden tuontiin EU:n ulkopuolelta.

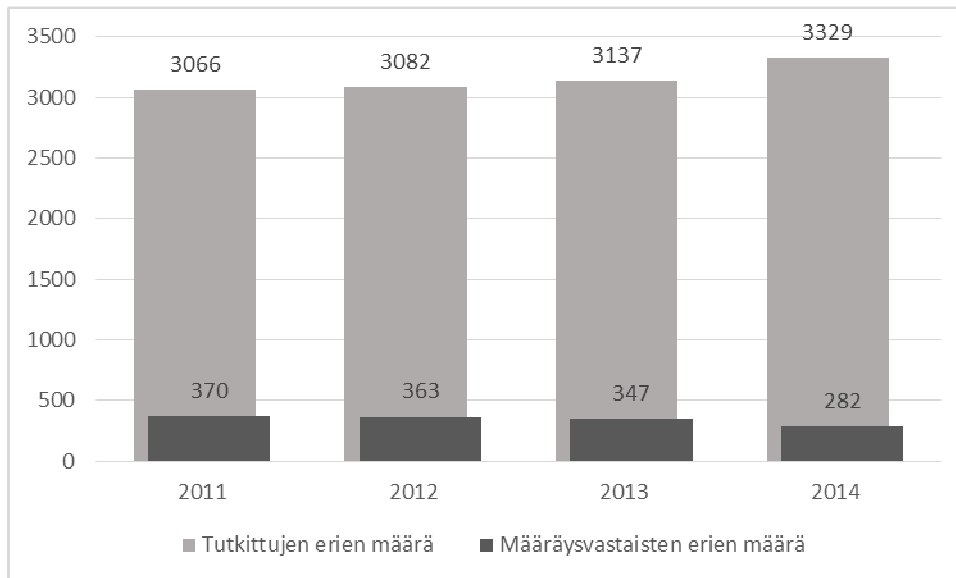
Samoin tuojan tulee olla varma, että tuotava tuote täyttää luomuun liittyvät säädökset, eli on luomutuote. Tuotantomaan valvonnan tulee myös olla EU säädösten mukainen.

Tuojan tulee kuulua luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään, jotta voi tuoda luomutuotteita EU:n ulkopuolelta. Tuojan täytyy myös huomioda, että tuontilähetykset tarkastetaan aina tullauksen yhteydessä, kun haetaan lupaa luovuttaa luomutuotteet vapaaseen liikkeeseen, eli EU:n sisämarkkinoille. Tämä tarkastus suoritetaan aina luomutuotteille ja sen yhteydessä tulee esittää eräkohtainen, alkuperäinen tarkastussertifikaatti.

Ennen tuontia tulee huomioda tuottajanmaan vaatimukset. Tuottajan tulee kuulua luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään. Tuottajan tulee osoittaa jäsenyys vaadituin dokumentein. Dokumenttien tason pitää vastata EU:n säädöksiä. Tarkastuslaitostenkin tulee kuulua omaan säädelyyn järjestönsä, jotta tarkastukset ovat vaaditulla tasolla. Saatavilla on luettelo hyväksytyistä tarkastuslaitoksista. Ajanmukaisen tiedon saa Eviran luomua koskevilla sivuilla olevasta Luomuhakupalvelusta. (Evira 2015 a.)

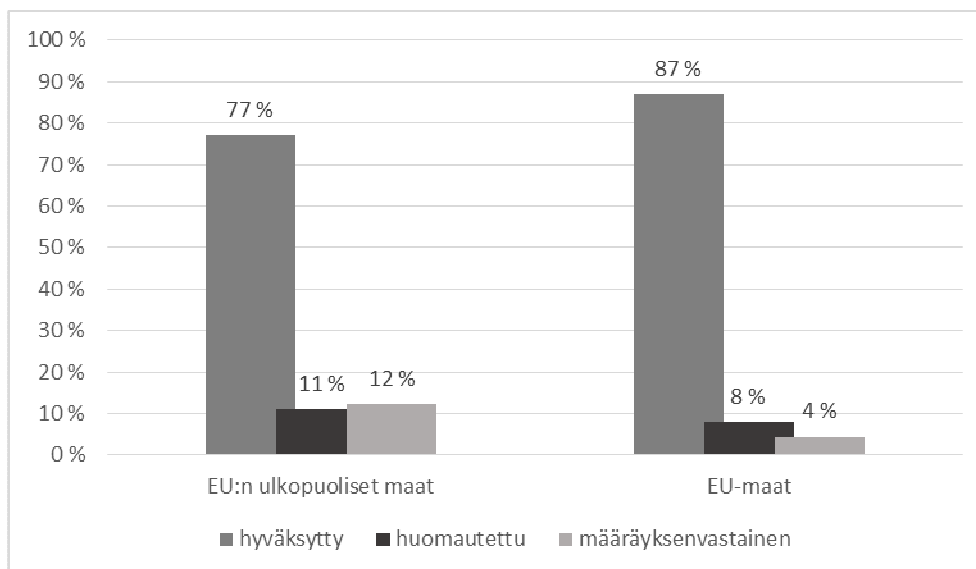
2.4 Tullin toiminta numeroina

Vuoden 2014 aikana Tullilaboratorio tutki 3329 tavaraerää (kuva 6). Näistä tuotteista noin 51 % oli EU:n ulkopuolissa maissa tuotettuja, 46 % EU:n alueella tuotettuja ja loppujen noin kolmen prosentin alkuperämaa oli tuntematon. Näitä tuntemattomia tavaraeriä oli lukumäärällisesti 103. Sisämarkkinakaupan kautta, mutta silti EU:n ulkopuolelta saapuvien elintarvike-erien määrä on noin neljännes. Tämä tarkoittaa että tuote on saapunut EU:hun ja se on sen jälkeen jatkanut matkaansa toiseen EU-maahan.

Kuva 6 Tutkitut ja määräystenvastaiset erät 2011 – 2014 (Tulli 2014 c)

Tullilaboratorio jakaa tutkimansa elintarvikkeet kolmeen ryhmään; hyväksytyihin, huomautettuihin ja määräysvastaisiin. EU:n ulkopuoliset maat saavat huomautuksia enemmän kuin EU-maat, samoin heidän tuote-eränsä ovat useammin määräysvastaisia (Kuva 7).

Kuva 7 Määräystenvastaisten ja huomautettujen erien osuus alkuperän mukaan (Tulli 2014 c)

Tutkituista elintarvikkeista määräystenvastaisia eriä löytyi eniten seuraavista ryhmistä; ravintolisät, erityisruokavalmisteet, mausteet ja maustamisvalmisteet sekä kaakaovalmisteet, kahvi ja tee. Näissä ryhmissä oli myös paljon huomautettavaa. Mehuissa ja muissa juomissa oli myös huomattavan paljon puutteita, erityisesti pakkausselosteita koskien (Taulukko 2).

Taulukko 2 Tutkitut elintarvikkeet 2014 (Tulli 2014 c)

Tuoteryhmä	Tutkittuja eriä	Määräystenvastaiset erät		Huomautetut erät	
		kpl	%	kpl	%
Vihannekset ja sienet	678	42	6,2	45	6,6
Vihannesvalmisteet	114	13	11,4	12	10,5
Hedelmät ja marjat	698	25	3,6	35	5,0
Hedelmävalmisteet	61	3	4,9	3	4,9
Pähkinät, mantelit ja valmisteet	176	9	5,1	15	8,5
Mehut ja juomat	159	13	8,2	44	27,7
Vilja ja leipomatuotteet	324	23	7,1	31	9,6
Makeiset, sokeri ja hunaja	79	3	3,8	5	6,3
Mausteet ja maustamisvalmisteet	224	37	16,5	26	11,6
Kaakaovalmisteet, kahvi ja tee	187	29	15,5	24	12,8
Kastikkeet, keitot ja liemet	153	21	13,7	22	14,4
Ravintolisät	95	22	23,2	22	23,2
Erytyisruokavaliomisteet	48	11	22,9	7	14,6
Lastenruoat	66	2	3,0	5	7,6
Muut elintarvikkeet	267	29	1,9	36	13,5
Yhteensä	3329	282	8,5	332	10,0

Tuote-erille tehtiin yli 6500 erilaista tutkimusta. Pakkausmerkinnät olivat suurin syy määräksenvastaisiin ja huomautettuihin eriin. Koostumuksen vertailu lainsäädäntöön aiheutti

myös ongelmia. Keskimäärin tuote-erät saivat enemmän huomautuksia kuin olivat määräysten vastaisia. (Taulukko 3).

Taulukko 3 Suoritetut tutkimukset 2014 (Tulli 2014 c)

Tuoteryhmä	Tutkittuja eriä	Määräystenvastaiset erät		Huomautetut erät	
		kpl	%	kpl	%
Kasvinsuojeluaineet	2036	68	3,3	99	4,9
Mykotoksiinit	913	12	1,3	27	3,0
Mikrobiologia	824	12	1,5	33	4,0
Lisäaineet	630	43	6,8	31	4,9
Elintarvikkeen koostumus	312	27	8,7	45	14,4
Säteilytys	289	10	3,5	7	2,4
Pakkausmerkinnät	249	114	45,8	118	47,4
Vierasaineet*	248	7	2,8	7	2,8
Raskasmetallit	240	0	0,0	10	4,2
GMO	112	0	0,0	2	1,8
Allergeenit	97	7	7,2	1	1,0
Kivennäisaineet	112	4	3,6	9	8,0
Lihalajin tunnistus	59	0	0,0	0	0,0
Koostumuksen vertailu lains.	45	18	40,0	17	37,8
Pehmittimet	43	8	18,6	2	4,7
Tölkkien kuntotarkastus	24	0	0,0	2	8,3
Radioaktiivisuus	24	0	0,0	0	0,0
Vitamiinit	11	0	0,0	6	54,5
Muut tutkimukset**	264	17	6,4	3	1,1
Yhteensä	6532	347	5,3	419	6,4

3 Tutkimusmenetelmät

Tavoitteena on antaa elintarvikkeiden tuonnista kiinnostuneille selvitys miten toimia, kun halutaan tuoda elintarvikkeita EU:n ulkopuolelta. Opinnäytetyön tarkoitus on toimia oppeana maahantuontia suunnittelevalle yritykselle.

Opinnäytetyön empiirinen osuus toteutettiin hyödyntämällä yrityksille suunnattuja palveluja ja tutkimuksella. Tutkimusmenetelmä on kvalitatiivinen, sillä haastateltavien määrä on vähäinen. Samoin haastateltavien asiantuntemusta ei voitaisi hyödyntää samoilla tavoin kvantitatiivisessa tutkimuksessa. Empiirinen aineisto kerätään erilaisilla tavoilla; sähköpostitse, puhelimitse ja kasvokkain tehdyin haastatteluin. Tavat valitaan sen mukaan, miten lähellä haastateltavat sijaitsevat ja miten heillä on aikaa osallistua haastatteluihin. Tarvittaessa käytetään kahtakin lähestymistapaa; haastattelu ja sen jälkeen sähköpostitse lähetettävät lisäkysymykset täydentämään jo annettuja vastauksia. Alustavasti kaikkia haastateltavia on lähestytty sähköpostitse, jotta heidän asiantuntijuuttaan ja tietojensa laajuutta voitiin alustavasti arvioida. Haastateltavat henkilöt ovat valikoitu siten, että saadaan mahdollisimman kattava kuva koko maahantuontiprosessista.

Haastatteluilla pyrittiin kartoittamaan elintarvikkeiden hankintaan liittyviä erityispiirteitä ja riskejä. Haastateltavat ovat Kiinan ja Aasian kaupan asiantuntijoita eri toimialoilta ja heitä on neljä. Haastateltavat toimivat joko Tullin asiantuntijoina tai ovat vastanneet yrityksissä joko hankinnan sopimuksista tai sopimusten toteutumisesta. Haastattelukysymykset löytyvät liitteenä (liite 4).

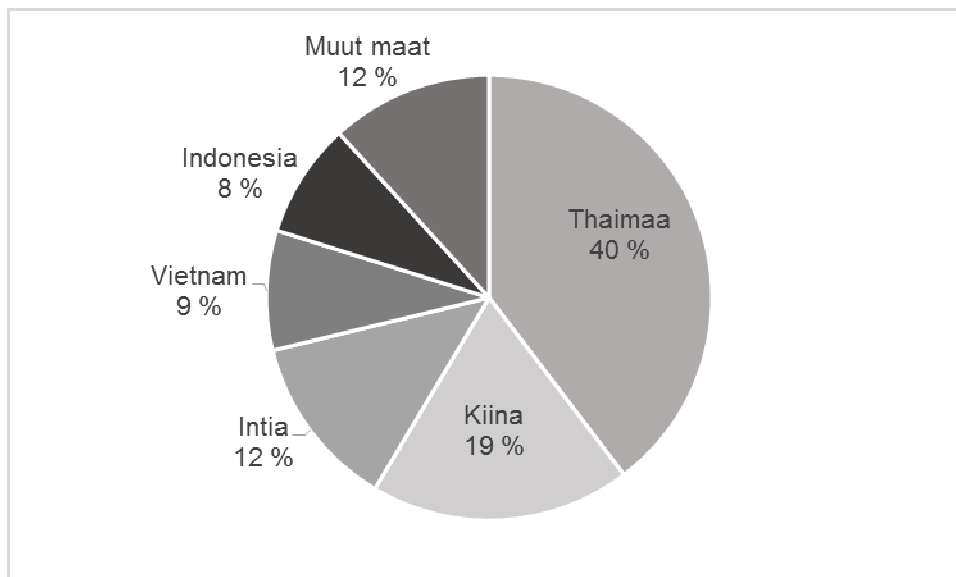
Haastattelut suoritetaan asiantuntijahaastatteluina, joita voidaan pitää myös syvä- tai teemahaastatteluina. Haastateltava on oman alansa asiantuntija ja työskentelee yhden aiheen parissa. Haastatteluissa olevat tiedot ovat pääosin subjektiivisia ja perustuvat haastateltavan kokemuksiin, joita hän peilaa koulutuksen ja osaamisensa kautta. (Hirsjärvi, s 47 -48.)

Haastattelut on suoritettu joko puhelimitse tai tapaamalla haastateltava hänen työpaikallaan. Paikat ovat olleet rauhallisia, eikä häiriötekijöitä ole ilmennyt. Haastateltavat ovat olleet hyvin avoimia. Kaikki haastattelut ovat nauhoitettuja ja litteroituja, jotta kaikki tieto on ollut opinnäytetyötä tehdessä helposti saatavilla. Tietoa on saatu lisäksi erilaisista tietopankeista, kuten Tullilaboratorion tuottamista kaavioista.

4 Tuonti Aasiasta Suomeen

Tässä kappaleessa kerrotaan ensin alkuun yleisesti Aasian tuonnista, jonka jälkeen keskitytään maahantuonnin aloittamisen pääpiirteisiin. Kappale on koottu yhdistäen teoriaa ja haastateltavilta saatuja tietoja. Kappaleesta 4.2 lähtien keskitytään Kiinaan tuontimaana. Kappaleen alussa on tiivis tietopaketti maan erityispiirteistä. Kappale 4.3 käsittelee toimittajan valintaa ja mitä kautta yritys voi löytää yhteistyökumppaneita.

Suomeen tuodaan EU:n ulkopuolelta elintarvikkeita runsaasti. Aasian maista tuotavien elintarvikkeiden määrä on nousussa, ja vaikka Kiina on vasta kolmanneksi suurin elintarvikkeiden tuottajamaa, sillä on selkeästi eniten ongelmia. Tullin mukaan tämä johtuu näytteidenoton riskipohjaisuudesta, jolla pyritään keskittymään eniten ongelmia aiheuttaviin tuotteisiin. Alla olevassa kuvassa (kuva 8) nähdään Suomen Aasian tuonnin jakaantuminen tuottajamaiden kesken.

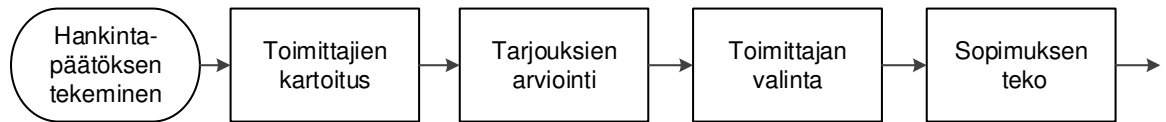

Kuva 8 Elintarvikkeiden ja elävien eläinten tuonti 01/2014 - 12/2014 (Uljas)

CCC-maista kannattaa hankintoja tehdessään huomioida henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden osaaminen, kohdemaan tuntemus, oman yrityksen toimintamalli ja ostovoima. Ennen hankintoja on syytä listata, mitkä ovat vähimmäisvaatimuksia toimittajalta. Kuten luvussa kaksi on mainittu, ei laatu tai sen puute ole sidoksissa mihinkään maahan tai maanosaan. (Logistiikan maailma.)

4.1 Maahantuonnin aloittaminen

Hankintapäätöksen tekemisen taustalla on monia eri syitä. Yritys joko haluaa säästää rahaa tuomalla raaka-aineita halvempien työvoimakustannusten maista tai tuotteita ei ole mahdollista saada kotimaan markkinoilta. Oli syy mikä tahansa, kun yritys aikoo maahantuoda hyödykkeitä, se on jo päässyt ensimmäisen askeleen yli (kuva 8).

Kuva 8 Maahantuonnin prosessikaavio

Yrityksen kannattaa huomioida monia eri seikkoja kartoittaessaan toimittajia. Kuljetukseen kuluva aika tulee huomioida. Maahantuonti Aasian maista Eurooppaan sujuu kustannustehokkaasti laivarahdin kautta. Tämä tapa ei ole kuitenkaan kiireellistä kuljetusta vaativille elintarvikkeille. Tilauksia tulee ennakoida eri tavalla verrattuna lähempänä sijaitseviin maihin tai EU:n sisäkauppaan. Tarjouksia pitää pyrkiä vertailemaan ottamalla huomioon kaikki kuljetukseen ja tullaukseen liittyvät maksut. Prosessia ei tule kiirehtiä liaksi tai asettaa liian tiukkaa aikataulua. Tarjouksien läpikäymiseen voi mennä hyvinkin paljon aikaa, varsinkin jos hankintaa EU:n ulkopuolelta ei ole tehty ennen. Aasian kaupassa tulee huomioida erilaiset polkumyyntitullit. Tuotteilta vaaditaan myös alkuperätodistuksia ja muita laatuasiakirjoja. Laadun tarkastaminen on myös erittäin tärkeässä asemassa.

Hyväksi ostajaksi kasvaminen edellyttää myös tuottajamaassa vierailua. Nykyinen lainsäädäntö vaatii maahantuojaa tietämään enemmän tuottajamaiden toiminnasta ja maahantuojalla onkin osittain vastuussa tuottajien toimista. Näiden seikkojen takia on tärkeää tehdä yhteistyötä tuottajien kanssa ja olla tietoisia heidän toimistaan.

Yrityksen tulee myös huomioida rahtiin liittyviä erityisseikkoja ja varmistaa, että toimittaja osaa pakata tuotteet kestävästi kuljetuksen ja sääolosuhteet, jotka voivat vaihdella hyvinkin runsaasti matkan varrella. Aloitteleva maahantuojaa hyötyy huolintaliikkeen käytöstä. Huolintaliikkeestä voi myös hyötyä heidän kontaktiansa kautta. Jos tuotteita tuo runsaasti Kiinasta ja hallitsee rahtikirjat, voi olla halvempaa tehdä suoria sopimuksia varustamoiden kanssa. Tätä ei kuitenkaan voi suositella, ellei maahantuontiasiakirjatietous ole hallussa.

4.2 Kiina tuontimaana

Kiina valikoitui kohdemaaksi sen saaman huomion takia. Kiinalaiset elintarvikkeet ovat Tullin erityistarkkailussa niissä usein havaittujen kasvinsuojeluaineiden ja muiden haitallisten jäämien vuoksi. Aasialaisten ruokien ja juomien suosio on nousussa ja siten kysyntä aasialaisiin elintarvikkeisiin kasvaa. Samoin aasialaiset ravintolat tilaavat raaka-aineita suoraan ulkomailta (Yle 2012).

Perustietoja:

Maatunnus (ISO): CN, 156

Pinta-ala: 9 574 000 km²

Asukasluku: 1,35 mrd.

Kauppakieli: Englanti

Mitat ja painot: Metrijärjestelmä

Rahayksikkö: 1 juan renminbi (CNY) = 100 fen

Aika: GMT + 8 tuntia

Kiinan tärkeimmät kauppakumppanit viennissä ovat Yhdysvallat ja Hongkong (taulukko 4). On tärkeää huomata, että Hongkong on oma hallintoalueensa. Kiinan ja Hongkongin välillä vallitsee vapaakauppasopimus. Vientituotteina ovat erityisesti koneet ja kuljetuslaitteet, erinäiset tavarat ja kemialliset aineet. (Finpro.)

Taulukko 4 Kiinan tärkeimmät vientimaat (Finpro)

Tärkeimmät vientimaat	
Yhdysvallat	18,40 %
Hongkong	13,80 %
Japani	8,10 %
Etelä-Korea	4,50 %
Muut	55,20 %

4.2.1 Tullivaatimukseen liittyviä säädöksiä

Kiina on kiristänyt tullivaatimuksiaan vuonna 2010 voimaan astuneilla säädöksillä. Nämä säädökset vaikuttavat tuonti- ja vientiasiakirjamerkintöihin. Säädökset koskevat erityisesti matala-arvoisia tuotteita, kuten näytteitä ja mainosmateriaaleja. Uudet linjaukset sanelevat matala-arvoisten muun muassa tuotteiden maksimiarvon.

Matala-arvoiseksi laskettavia tuotteita (low value goods) ovat:

- tuonnissa Kiinaan arvoltaan alle 400 CNY (noin 50 euroa)
- viennissä Kiinasta arvoltaan alle 5000 CNY (noin 600 euroa)

Kyseisten tuotteiden kohdalla kauppalaskuissa ja rahtikirjoissa tulee olla Kiinaan vietäessä ja sieltä tuotaessa seuraavat asiat:

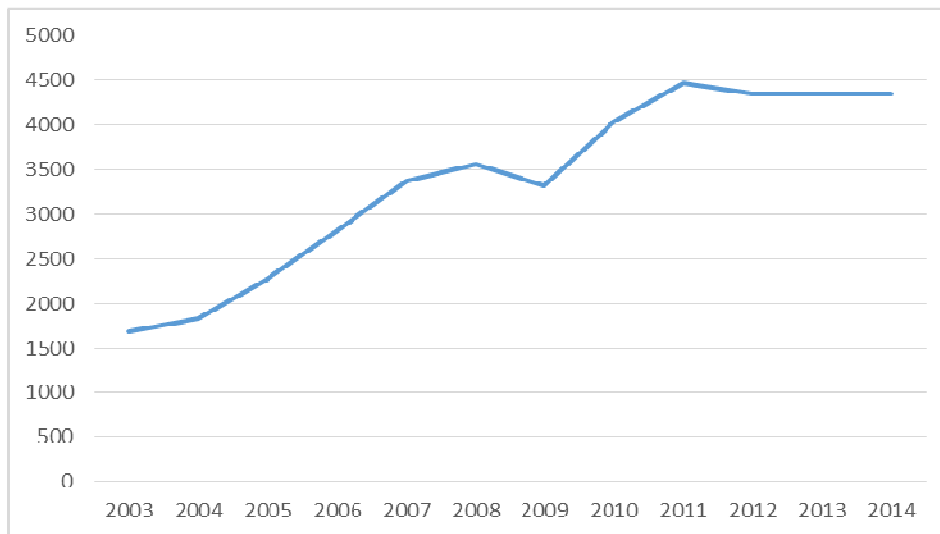
- täydellinen tavarankuvaus
- tavarankuvauksen mallinumero mikäli sellainen on
- tullitariffikoodi
- viennin syy
- tarkka arvo

Tulli käsittelee lähetyksen arvon puuttuessa, tai jos tuotteiden on merkitty olevan ilman kaupallista arvoa. Tullaus on mahdollista suorittaa vain jos säännöksiä on noudatettu.

Tämä koskee kaikkia kuljetuksia (TNT.)

4.2.2 Kiina ja EU

Kiina on kasvanut huomattavasti EU:n kauppakumppanina viimeisten vuosikymmenien ajan. Huolimatta taantumien aiheuttamista ongelmista luvut elintarvikkeiden tuonnista ovat pysyneet korkeina ja Kiina toiseksi suurimpana kauppakumppanina EU:lle. Vuonna 2013 ruuan ja juoman tuonti euroina oli noin 4354 miljoonaa. Vuonna 2014 lukema oli jo 4358 miljoonaa euroa. Seuraavasta kuvasta (kuva 9) voi huomata miten vuoden 2009 lama vaikutti hetkellisesti tuontimääriin. Lukema kattaa myös juotavat elintarvikkeet ja tupakkatuotteet. (Eurostat database.)

Kuva 9 Kiinan tuonti EU:hun vuosina 2003 - 2014 tuhansina euroina (Eurostat database)

Vuonna 2009 iskenyt taantuma aiheutti pientä laskua tuonnissa, mutta jo seuraavana vuonna tuonti oli jo noussut entisiin lukemiin. Tuonnin määrä tasaantui seuraavina vuosina nykyisiin lukemiinsa.

Kaupankäynti Kiinan kanssa on kasvanut maan liityttyä WTO:hon. Vaikka Kiina onkin kehittänyt toimintatapojaan, on maalla silti huomattavia parannuksia vielä edessään. Erityisesti teollisuuteen liittyvät toimintatavat ja tullien ulkopuoliset toimenpiteet voivat syrjiä ulkomaisia yrityksiä. Hallitus voi myös puuttua suoraan paikallisten yritysten talouteen, joka voi hankaloittaa ulkomaisten yritysten toimia. Tämän kaltaisia tapoja ovat muun muassa paikallisten yritysten saama halpa rahoitus ja erilaiset tuet. Myöskään immateriaali-oikeuksia ei suojella vaadittavalla tasolla. Ongelmista huolimatta monet EU-maat käyvät kauppaa Kiinan kanssa. Tätä edistääkseen EU jatkaa keskustelua Kiinan kanssa tukeakseen maan kehittymistä niin ihmisoikeuksia kuin taloudenkin näkökulmasta. Samoin EU pyrkii nostamaan jäsenmaidensa tuntemusta Kiinan sisällä. (European Commission.)

4.2.3 Tuonnin riskit

EU:lla on korkeammat standardit ja vaatimukset mitä tulee tuotteiden turvallisuuteen verrattuna Kiinaan. Tämä näkyy erityisesti elintarvikkeisiin kohdistuvissa laeissa ja säädöksissä. Erilaiset ruokaskandaalit ovat vähentäneet kiinalaista perää olevien ruokatuotteiden luotettavuutta. (Yle 2012.)

Erilaiset torjunta-aineet ja niiden jäämät aiheuttavat ongelmia ihmisten terveydelle. Noin 40 % 53 vihannesnäytteestä sisälsi jopa viittä erilaista torjunta-ainejäämää tutkimuksen mukaan (China Daily - USA 2015). Aiemmin Suomeakin koskettanut kiinalainen maatoksandaali vaikuttaisi olevan ohi. Asetus 178/2002 kumottiin vuoden 2015 helmikuussa. Asetus käsitteli maahantuontikieltoa kiinalaisesta maidosta ja soijasta tehdyille tuotteille. Tuotteista, kiellon jälkeen otetuista jatkonäytteistä ei löytynyt enää kiellettyjä määriä yhtä poikkeusta lukuun ottamatta. (Official Journal of the European Union.) Tulli tutkii jatkossakin pistokoeluoontoisesti erityisruokavaliovalmisteet, joihin kuuluvat lastenruuat ja urheilijoiden erityisvalmisteet ja erilaiset juomat, mehut ja juoma-ainekset. Tuoteturvallisuus ei heikkene asetuksen kumoamisen myötä.

Suomessa Kiinasta tuotujen elintarvikkeiden hylkäysprosentti on 17,7 %. Keskimäärin EU:n ulkopuolelta tulevien tuotteiden hylkäysprosentti on 11–12 % luokkaa. Tullin mukaan tämä johtuu enemmän näytteidenoton riskiperusteisuudesta, kuin että Kiinasta tuotavat tuotteet olisivat erityisen vaarallisia.

Vuosina 2011–2014 otettiin 725 näytettä, joista hylättiin 128. Suurimmat syyt tuotteiden hyläytyksi tulemisille olivat:

- Allergeenit 17 kpl
- Hometoksiinit 4 kpl
- Lisäaineet 9 kpl
- PAH 4 kpl
- Säteilytys 12 kpl
- Pakkausmerkinnät 26 kpl
- Suolapitoisuus 12 kpl
- Torjunta-aine jäämät 29 kpl

Säteilytys on ionisoiva gammasäteilyä, jota saa elintarvikelain mukaisesti käyttää vain mausteissa. Säteilytettyjä mausteita on myös hylätty puuttuvien merkintöjen vuoksi. Säteilytyksen tulee tapahtua EU-hyväksytty laitoksessa ja siitä tulee olla merkintä tuotteen

myyntipakkauksessa.. Tullin mukaan pakkausmerkintöjen puute vaivaa useita maita. PAH, eli polysyklisiä aromaattisia hiilivetyjä syntyy orgaanisten aineiden epätäydellisestä palamisesta. Yhdisteiden arvellaan aiheuttavan erilaisia syöpiä.

Elintarviketuonti on lisääntynyt viime vuosina runsaasti Aasian maista. Kiinan ruokakan-
daalit ovat näkyneet myös tässä trendissä; yksi kuudesosa Suomeen saapuvista elintar-
vikkeista hyllytetään turvallisuussyistä. (Yle 2012.)

Ulkomaankaupan rahoitukseen liittyy monia eri kysymyksiä, joihin kannattaa perehtyä myös tuojana. Maksuehdoista sopiessa on syytä muistaa maksuvaluutta, maksuaika, maksupaikka, mahdolliset alennukset, pankkikulut, toimituslauseke ja viivästysseuraamukset. Rahoitusriskit täytyy huomioida toimiessa kansainvälisessä kaupassa. Kiinassa käydään kauppaa kansainvälisten kumppanien kanssa useimmiten dollareissa, joten yrityksen täytyy käyttää, ja hankkia vierasta valuuttaa, ellei yritys tee myös vientiä dollareissa. Riippuen miten paljon kauppaa käydään vieraassa valuutassa, yrityksen tulee pohtia miten valuuttariskeiltä voi suojautua. (Melin, K. 2011 119–139.) Useat pankit tarjoavat neuvontaa riskien minimointiin.

Kuljetusriskit voidaan jakaa karkeasti tavarankatoamiseen, rikkoutumiseen ja muunlaiseen vahingoittumiseen. Yhteistä näille kaikille on niiden aiheuttama taloudellinen vahinko. Tuotteiden saamattomuudesta aiheutuvat seurannaisvahingot voivat ylittää tuotteiden taloudellisen arvon. Yrityksille on mahdollista minimoida tästä aiheutuvia vahinkoja pitämällä yllä esimerkiksi varmuusvarastoja. Niiden ylläpito herkästi pilaantuvien tuotteiden osalta voi silti koitua hyvinkin ongelmalliseksi. Jotta riskeiltä voitaisiin välttyä, tulee yrityksen huomioida tavarankatoalttius, pakkaustapa, sekä pakkauksen merkitseminen, tavaralähetyksen jakautuminen eri yksiköihin, kuljetusmuoto, kuljetusvälineet sekä -kalusto, kuljetusreitti ja lähetyksen suuri arvo. Riskeistä tulee tehdä analyysi, jossa selviää mitkä riskeistä ovat herkempiä toteutumaan ja miten niitä voidaan ehkäistä. Hankkimalla tuotteisiin ja kuljetustapoihin sopivimmat vakuutuksen, voidaan mahdolliset vahingot minimoida. (Melin, K. 2011, 180 – 181.)

Pakkausmateriaalit voivat osoittautua riskitekijöiksi ympäristölle. Pusiin pakkausmateriaaleihin sovelletaan kuumennuskäsittelyä, jotta niitä voidaan käyttää Suomessa. Tuojan siis tulee huomioida niin tuotteidensa kuin myös niiden pakkausmateriaalien turvallisuus. (Melin, K. 2011, 230.)

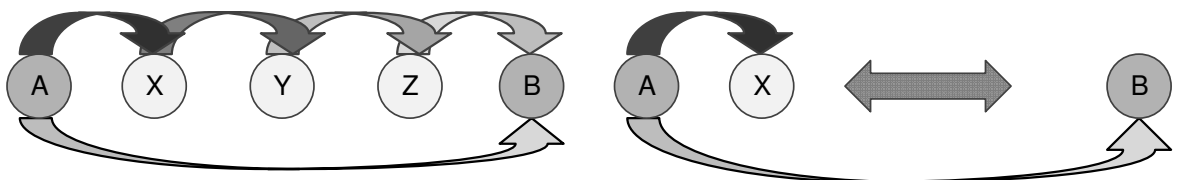
4.2.4 Kaupankäyntiä Kiinassa

Kiinalaiset arvostavat suhteita kaupankäynnissä. Verkostoja on syytä luoda jotta pärjää markkinoilla, niin ostaessa kuin myydessäkin. Kiinan markkinoilla tarvitaan myöskin parempia suhteita toimittajiin. Näiden suhteiden luominen kestää kauan. (Havrén, S & Rutanen, P 2010, 99.) Haastatteluiden perusteella kiinalaiset käyttävät mieluusti aikaa tutustukseen kauppakumppaneihinsa ennen sopimusten syntymistä. Tämä on hyödyllistä myös eurooppalaisille kauppakumppaneille, sillä pitempien suhteiden solminen mahdollistaa syvemmän luottamussuhteen syntymisen ja enemmän tietoa millä tavoin sopimusosapuolet toimivat yhdessä.

Kiinalaisten kanssa yhteistyötä tekevien kannattaa huomioida kulttuuri ja unohtaa kangistuneet ennakkoluulot. Vastapuolen aliarviointi voi kostautua, sillä ei pidä olettaa olevansa koulutetumpi ja esimerkiksi ymmärtävänsä paremmin laadullisia tavoitteita.

Vaikka väärinkäsityksiä syntyykin, ei tule olettaa ettei vastapuoli kuuntelisi tarkkaan. Suurin osa virheistä aiheutuu väärinkäsityksistä, joten ole tietoinen mitä haluat ja ilmaise itseäsi mahdollisimman selkeästi. Kannattaa kuitenkin muistaa, että kiinalaiset voivat hyvinkin käyttää ”ymmärtämättömyyttä” neuvottelukeinona, jolla voi voittaa lisää aikaa neuvotteluissa. Kärsivällisyys kannattaa neuvotteluissa, sillä kasvojen menetys voi tuoda vastapuolelle paremman neuvotteluaseman. Jotta matka yhteistyön luomiseen sujuisi hyvin, on ainakin aluksi kannattavaa hankkia paikallinen edustaja, joka ymmärtää yrityksen tarpeet ja kiinalaisen kulttuurin piirteet. (Havrén, S & Rutanen, P 2010, 226–231.)

Sosiaalinen verkostoituminen on tärkeää. Kiinalaiset eivät tee kauppaa tuntemattomien kanssa. Jos suoraa yhteyttä kiinalaisiin toimittajiin ei ole, voi hyvinkin käyttää yhteistyökumppanien verkostoja. Tässä kuitenkin kannattaa huomioida verkostojen vahvuudet. Alla olevasta kuvasta (kuva 10) voidaan nähdä miten quanxi, eli yhteistyön ja verkostojen vaikutusvalta haalenee mitä kauempana haluttu yhteyshenkilö, B, on yrityksestä A.

Kuva 10 Heikon ja vahvan guanxin kuvaus (Havrén, S & Rutanen, P 2010, 115–118)

Mitä vahvemman aseman saavuttaa yhteistyöverkostossaan, sitä paremmin voi tehdä kauppaa kiinalaisten kanssa. On kuitenkin hyvä huomioida jo aiemmin mainittu kärsivälli-

syys. Verkostoja ei rakenneta hetkessä ja yhteistyön rakentumiseen voi mennä hyvinkin pitkä aika. (Havrén, S & Rutanen, P 2010, 115–118.)

Jotta voi ymmärtää paremmin guanxia, tulee muistaa että ystävyys ja verkostoituminen ovat samankaltaisia Kiinassa. Ystävyys tarkoittaa toisten auttamista kasvamaan, itsenäistymään ja vaurastumaan. ”Nousuvasi nostaa kaikkia veneitä” – mietelause voi auttaa ymmärtämään verkostojen merkityksen. Verkostoon kuuluvia voi auttaa rahoituksen, työvoiman ja teknologian avulla. Tätä ei kuitenkaan pidä sekoittaa lahjontaan. Laittomuuden lisäksi lahjonta on loputon tie, jolle ei tule astua. Yritysten tulee toimia rehellisesti ja läpinäkyvästi pärjätäkseen markkinoilla. (Havrén, S & Rutanen, P 2010, 115–118).

Haastatteluissa tuli ilmi, ettei kiinankielentaito ei ole niin tärkeässä asemassa. Paikallisten yritysten edustajat osaavat englantia sujuvasti, mutta eivät välttämättä vastaa suoraan kysymyksiin. Kyky lukea ihmisiä koetaan tärkeäksi seikaksi toimiessa Aasian maissa. Alaa ymmärtävän tulkin tai välikäden käyttö voi kuitenkin olla hyödyllistä. Välikäden käyttö, tai käyttämättä jättäminen ei välttämättä vaikuta lopputulokseen pääsemistä läheskään yhtä paljon verrattuna siihen osaako kysyä oikeita kysymyksiä, oikealla tavalla.

Haastateltavien mukaan ei ole mitenkään epätavallista saada monia yhteistyöpyyntöjä suoraan Kiinasta. Tämän jälkeen voidaan vaihtaa useita sähköpostiviestejä ennen ensimmäistäkään tapaamista. Tapaamisen sopiminen on kuitenkin elintärkeää yhteistyösuhteen jatkumiselle. Tilanteen mukaan potentiaalisen yhteistyökumppanin voi tavata joko omalla toimistollaan tai neutraalilla alueella, kuten messuilla tai yhteistyökumppanin toimistolla. Kiinaan matkustaminen on suositeltavaa, jos haluaa samalla päästä paremmin tutustumaan yhteistyökumppanin toimintaan.

Seuraavassa kappaleessa kerrotaan enemmän tietoa siitä miten yhteistyökumppaneita voi löytää.

4.3 Toimittajan valinta

Suomen markkinoiden ollessa pienet verrattuna naapurimaihin, joten tarvittavien ruoka-ainemäärienkin koko on pienempi. Tämä tarkoittaa, etteivät kaikki yritykset käytä suora-tuontia Kiinasta. Osa yrityksistä käyttää epäsuoraa tuontia muun muassa Hollannin kaut-ta. Hollannissa toimii useita elintarvikkeisiin erikoistuneita tukkuja, jotka hallitsevat niin hankinnan kuin huolinnan toimet. Kustannukset ovat kuitenkin korkeat tässä mallissa, eikä tätä voida soveltaa kuin pienempien määrien hankintaan. Tätä mallia ei voi suositella, jos aikoo tuoda maahan useammin tuotteita ja haluaa tietää enemmän mistä tuotteet tulevat. Tuotteen tarkkaa alkuperää ei voida epäsuorassa tuonnissa aina varmistaa. Tämän kal-taisia tuotteita ovat muun muassa jatkojalostetut tuotteet, kuten paahdetuista pähkinöistä tehnyt valmisteet.

Mikäli yritys aikoo hankkia tuotteet suoraan Kiinasta, on suositeltavaa käyttää ainakin alussa huolinta-alan yritystä, jolla on tietotaitoa erityisesti elintarvikkeiden tullaukseen liit-tyen. Yrityksen itsensä huoleksi jää silloin varmistaa, että tuotteiden laatu on EU-standarden mukainen ja erityisesti pakkausmerkinnät ja muuta vastaavat kohdat ovat huolellisesti hoidettuja.

Haastateltavat olivat yhtä mieltä siitä, että toimittajaa valitessa on syytä pitää omat tavoit-teet selkeinä. Vaikka kiinalainen tapa toimia neuvotteluissa on pyrkiä salaamaan omat tavoitteensa, se ei tuota laadukkaiden tuotteiden hankintaa tekevälle yritykselle kuin hal-laa. Toimimalla rehellisesti vältetään väärinkäsityksiltä.

Toimittajan löytyminen voi helpottua ottamalla yhteyttä esimerkiksi Ulkomaankaupan agenttiliittoon ja maiden suurlähetystöjen kaupallisille osastoille. Yhteydenotoissa tulee huomioida kohdeyleisö ja tarkoitus, jotta viesti menee paremmin läpi.

Seuraavissa kappaleissa käydään läpi toimittajan valintaa edesauttavia tahoja. Messuja käsitellään omassa osiossaan.

4.3.1 Hankinnan apuna olevat organisaatiot ja sivustot

Useimmat vientiin erikoistuneet kauppakamarit ja tutkimuslaitokset tarjoavat palvelujaan myös tuontia harjoittaville yrityksille. Seuraavana on lueteltuina yritykselle tärkeitä kumppaneita ja niiden erityispiirteitä.

Finpro vientiin keskittyvä yhdistys, jonka ovat perustaneet suomalaiset yritykset. Vaikkei yritys aikosi harjoittaa kuin tuontia, Finpro tarjoaa palveluidensa kautta runsaasti informaatiota, esimerkiksi kattavien maaraporttiansa kautta. Tärkeimpinä palveluina pidetään Laivauskäsikirjaa, jonka avulla yritys voi selvittää ajanmukaisia käytäntöjä niin tuonnin kuin vienninkin osalta. (Finpro).

Market Access Database on Euroopan Unionin ylläpitämä sivusto, jonka avulla voi helposti selvittää miten tullitariffeja ja muita tuontia koskevia toimenpiteitä sovelletaan maakohtaisesti. Sivusto on englanninkielinen ja maksuton. Käyttäjän tulee tietää vähintään kahdeksan numeroa tuotteen tai raaka-aineen nimikkeistöstä käyttääkseen sivustoa. Sivuilta löytyy hakemisto, jonka avulla nimikettä voi etsiä. (Market Access database.)

Suomalais-Kiinalainen kauppayhdistys ry on perustettu kehittämään vientiä ja tuontia Suomen ja Kiinan välille. Tämän päämäärän tueksi yhdistyksellä on erilaisia tilaisuuksia, joiden avulla kehitetään maiden välisiä suhteita. Yhdistys pyrkii myös jakamaan tietoa Kiinan nykyisestä kauppapolitiikasta ja muista vallitsevista olosuhteista. Kauppayhdistykset ovat poliittisesti sitoutumattomia ja voittoa tavoittelemattomia. Yhdistyksen jäseneksi pääsevät kaikki, jotka ovat aiheesta kiinnostuneita. Jäseniä yhdistyksellä on 108, joista suurin osa on yritysjäseniä. Henkilöjäseniä on 12. Yhdistyksen päätoimipaikka on Helsingissä. (Suomalais-Kiinalainen kauppayhdistys ry.)

TARIC-kysely on Euroopan Unionin ylläpitämä sivusto, joka tarjoaa tullitariffien haun suomeksi. Kuten aiemmin mainitussa Market Access Databasessa, tässäkin tulee tietää ensimmäiset kahdeksan numeroa nimikkeelle. (Taric.)

4.3.2 Elintarvikemessut

Kansainvälistä hankintaa harkitsevan yrityksen kannattaa huomioida erilaiset vientimes-
sut. Nämä ovat hyvä tapa löytää uusia yhteistyökumppaneita. Yritykset ovat kokeneet
messuille osallistumisen hyödylliseksi tavaksi. Messuvierailu kannattaa suunnitella yhtä
hyvin kuin olisi menossa itse näytteilleasettajaksi. Jos messuvierailun suunnittelu ilman
tukea tuntuu vaikealta, voi harkita palkkaavansa konsultin messuihin erikoistuneelta yri-
tykseltä. Vaikka nämä yritykset ovatkin keskittyneet enemmän näytteilleasettajille suun-
nattuihin palveluihin, osa palvelee mieluusti myös messuille vieraiksi meneviä yrityksiä.
Isännöintimaassa toimivilla yrityksillä on suurempi osallistumisprosentti verrattuna muihin
maihin.

Vaikka kansainväliset, Euroopassa järjestettävät messut ovatkin yrityksille helpompia, ei
kannata väheksyä Kiinassa järjestettäviä messuja. Kiinan messuilla kannattaa kiinnittää
huomiota kielimuuriin ja varmistaa tarvittava ymmärryksen taso hankkimalla paikallinen
agentti tai tulkki. Paikallinen alan tunteva agentti voi hyödyntää kontaktejaan parempien
sopimusten aikaansaamiseksi, sillä kuten aiemmassa kappaleessa on mainittu, kiinalaiset
tekevät kauppaa tuttujen ihmisten kanssa ja ystävyyden luominen voi olla paikoin hanka-
lampaa ilman yhteistä tuttua. Seuraavana on kaksi esimerkkiä kansainvälisistä messuista,
joilta yritys voi löytää yhteistyökumppaneita.

Fruit Logistica on hedelmiin keskittyvä messutapahtuma, joka järjestetään vuosittain.
Messuja isännöi Berliini ja Hongkong. Vuoden 2015 messuille Berliinissä osallistui 2,795
näytteilleasettajaa 83 eri maasta. Kävijöitä messuille saapui yli 65,000, jotka olivat 137 eri
maasta. Hongkongissa järjestetyillä messuilla näytteilleasettajia oli 574, 40 eri maasta ja
9,200 vierailijaa, jotka olivat 70 eri maasta. Suurin osa näytteilleasettajista oli Kiinasta.
Molemmilla messuilla on mahdollisuus varata tapaamisia paikalla olevien yritysten kans-
sa. Sivuilta löytyy myös tietoja messuja isännöivästä kaupungista, jotka ovat varsin hyö-
dyllisiä heille, jotka eivät ole ennen kyseisissä kaupungeissa käyneet. (Fruit logistica.)

SIAL Group on kansainvälinen järjestö, jonka tarkoituksena on toimia välikätenä tuotta-
jien ja ostajien välillä, tuoden heidät yhteen. Vuosittain he järjestävät seitsemän erilaista
B2B tapahtumaa viidellä eri mantereella. Tapahtumiin osallistuu 12,000 näytteilleasettajaa
yli 100 eri maasta. Messut ovat kooltaan hyvinkin suuria ja niissä käy 240,000 kävijää 200
eri maasta. Messuilta voi myös saada oman agentin messujen ajaksi. Hänen avullaan voi
löytää yhteistyökumppaneita helpommin. Messuja isännöi kahdeksan eri maata. SIAL
China messut toivat vuonna 2015 paikalle yli 2,700 näytteilleasettajaa ja yli 61,000 kävi-
jää. (SIAL 2015.)

4.4 Yhteenveto

Maahantuontia aloittavan yrityksen tulee huomioida monta asiaa ennen prosessin aloittamista. Mitä halutaan tuoda, mistä maasta tuodaan ja paljonko sen tulisi enintään maksaa. Viimeinen kohta on erityisen tärkeää, jos vastaavan kaltaisia tuotteita voi hankkia kotimaan markkinoilta. Maahantuontiin voidaan ryhtyä myös paremman laadun takia. Hinnassa tulee huomioida myös rahtikustannukset, kuljetus- ja maksuaika. Yrityksen tulee selvittää tavoitteet mitä hakee maahantuonnista. Ilman selkeitä tavoitteita hankinta vaikeutuu.

Toimittajia voi löytää montaa eri reittiä. Useat vientiin keskittyvät yhdistykset voivat olla avuksi yhteistyökumppanien löytämisessä. Kannattaa huomioida myös eri maiden kauppayhdistykset, joilta saa ajanmukaista tietoa muiden maiden kauppapolitiikasta. Erilaiset messut ovat myös hyvin suuressa roolissa.

Yrityksen tulee ymmärtää erilaisia kulttuureja ja miten heidän kanssaan tulee toimia. Tämä on yritykselle haastattelujen pohjalta melkein tärkeämpää kuin tullausprosessien täydellinen ymmärtäminen. Tullauksesta tulee kuitenkin ymmärtää erilaiset tullinimikkeet ja asianmukainen käyttö. Väärällä tullinimikkeellä voi tulla liikamaksuja ja tuonti voi viivästyä huomattavasti.

Tuoteturvallisuus on tärkeää ja maahantuojalla on vastuussa tuomistaan tuotteista. Paras tapa pitää huolta tuoteturvallisuudesta on käydä paikan päällä, eli vieraila toimittajan tehtailla jo ennen sopimuksen tekoa. Elintarviketuotteissa pakkausmerkinnät tulee tehdä oikein ja varmistaa epäselvissä tilanteissa tuotteen sisältö puolueettomalla tutkimuksella.

Maahantuontia aloittavan yrityksen muistilista:

- Maahantuontiprosessin ymmärtäminen
- Millä tavalla kannattaa hankkia
- Tuontiin menevän ajan huomioiminen
- Tullimenettelyjen tuntemus
- Kontaktien löytäminen ja suhteiden ylläpito
- Kulttuuristen erojen huomioiminen
- Tehdasvierailujen teko
- Tuoteturvallisuuden huomioiminen

5 Pohdinta

Yritykset saavat paljon tukea ja tietoa viedessään tuotteita ja palveluita ulkomaille. Tuontia ei koeta yhtä tärkeäksi näkökulmaksi ja tieto on hajautettua. Opinnäytetyön tavoite oli toimia oppaana maahantuontia Kiinasta harkitseville yrityksille. Prosessin aikana tuli ilmi, ettei tuontiin liittyvää kirjallisuutta ole yhtä ajantasaisena kuin vientiin liittyvää. Tämänkin takia tutkimuksella on merkitystä.

Opinnäytetyön päätulos on, että yritysten tulee valmistautua tuontiin yhtä hyvin kuin vientiin. Haastatteluissa tuli ilmi, että yrityksille on tärkeää tiedostaa elintarvikkeisiin liittyviä erityispiirteitä. Näihin erityispiirteisiin lukeutuvat elintarvikelainsäädännön tuntemus ja erityisesti pakkausmerkinnät. Pakkausmerkintöjen puutteellisuus on yksi suurimpia syitä, miksi tuotteet eivät saa tullilaboratorion testeissä hyväksyntää. Ongelma on hyvin helposti korjattavissa, kunhan yritykset ohjeistavat yhteistyökumppaneitaan ja korjaavat omia prosessejaan.

Koen tavoitteiden tulleen saavutetuiksi, vaikka opinnäytetyö ei ole kuitenkaan kaiken kattava opas. Lukijan oletetaan lähtökohtaisesti tietävän perustiedot hankinnasta ja sopimisten teosta EU:n alueella tai kotimaan markkinoilla.

Lähdekriittisyys on ollut opinnäytetyötä tehdessä erittäin tärkeää. Vaikka Kiinan elintarvikkeisiin liittyvät ongelmat ovat saaneet hyvin paljon huomiota eri medioissa, ei luotettavien, ja ajankohtaisten lähteiden löytäminen ollut mutkatonta. Samoin alaan liittyvää, ajanmukaista kirjallisuutta ei ollut. Työssä on käytetty sähköisinä lähteinä viranomaissivustoja, arvostettujen yritysten tai järjestöjen sivustoja sekä luotettavia uutissivustoja.

5.1 Oma oppiminen

Opinnäytetyötä tehdessäni opin paljon käytännön asioita liittyen maahantuontiin. Samoin haastatteluja selvitellessäni sain paljon kokemusta ongelmanratkaisusta ja suostuttelusta.

Työprosessissa olisin parantanut aiheen hiomista ennen prosessin alkua. Aihe vaihtui prosessin aikana hieman, joka hämärsi hieman kokonaiskuvaa. Jos aihe olisi ollut selkeämpi koko prosessin ajan, se olisi vähentänyt stressiä, sekä mahdollisesti tehnyt opinnäytetyöstä vieläkin selkeämmän.

Opinnäytetyötä tehdessä työtä on peilattu muihin maahantuontia käsitteleviin tutkimuksiin. Tämän kautta työtä on pyritty parantamaan ja kehittämään vastaamaan paremmin maahantuojan tarpeisiin.

5.2 Mahdolliset jatkotutkimusaiheet

Kuten aiemmissa kappaleissa mainittiin, tuontia koskevaa kirjallisuutta ei ole läheskään niin paljon kuin vientiä koskeva. Elintarvikkeiden maahantuonti Kiinasta Suomeen on hyvin rajattu tutkimusalue, joten jatkotutkimusaiheita on useita. Samankaltaisia tutkimuksia voi tehdä muistakin tärkeistä tuottajamaista, tai mahdollisesti tehdä tutkimuksia viennistä Kiinaan. Koska tässä opinnäytetyössä ei käsitelty lainkaan rahtaukseen liittyviä piirteitä, voisi jatkotutkimusta suorittaa niihin keskittyen. Samankaltaisen tutkimuksen voi myös tehdä muita EU:n ulkopuolisista maista. Jatkotutkimuksissa voi myös perehtyä Kiinan ruuantuotannon eettisyyteen ja miten alihankkijoiden valvonta toteutuu käytännössä ns. halvan tuotannon maissa.

Työn olisi voinut tehdä myös laajemmasta aiheesta, kuten elintarvikkeiden kansainvälisestä hankinnasta. Tällöin olisi voinut perehtyä tarkemmin toimittajien hankintaan ja kilpailutukseen. Jatkotutkimuksen aiheeksi sopisi siis alihankkijoiden kilpailutus kansainvälisillä markkinoilla.

Lähteet

China Daily, USA 2015 Vegetables tainted by multiple pesticides Luettavissa:
http://usa.chinadaily.com.cn/epaper/2015-01/16/content_19336967.htm Luettu 25.9.2015

ETL Vienti- ja tuontitilastot Luettavissa: <http://www.etl.fi/aineistot/tilastot.html> Luettu 6.11.2015

European Commission, Trade, China 2015 Luettavissa
<http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/china/> Luettu 28.10.2015

Eurostat Database Luettavissa: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database> Luettu 23.10.2015

Evira 2014 a Elintarvikkeet ja lääkkeet. Luettavissa:
<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus+ja+myynti/ravintolisat/elintarvikkeet+ja+laakkeet/> Luettu 26.10.2015

Evira 2014 b Usein kysyttyä ravintolisistä. Luettavissa:
<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus+ja+myynti/ravintolisat/usein-kysyttya/> Luettu 26.10.2015

Evira 2015 a Luomu Luettavissa:
<http://www.evira.fi/portal/fi/tietoa+evirasta/asiakokonaisuudet/luomu/> Luettu 23.9.2015

Evira 2015 b Elintarvikkeiden pakkausmerkinnät Luettavissa:
<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus+ja+myynti/pakkausmerkinnat/> Luettu 26.10.2015

Evira 2015 c Elintarvikkeiden alkuperämerkinnät Luettavissa:
<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus+ja+myynti/pakkausmerkinnat/alkuperamerkinnat/> Luettu 25.3.2015

Finpro Laivauskäsikirja Kiina Luettavissa: <http://www.exportfinland.fi/laivauskasikirja/kiina> Luettu 26.10.2015

Fruit logistica Luettavissa: <http://www.fruitlogistica.com/> Luettu 28.10.2015

Havrén, S & Rutanen, P 2010 Menestyvä liiketoiminta Kiinassa. WSOYpro Oy

Hirsjärvi, S & Hurme, H 2001 Tutkimushaastattelu. Yliopistopaino

Karhu, K. 2002 Kansainvälisen liiketoiminnan käsikirja. Edita Publishing Oy

Kerkhoff, G. 2006 Global sourcing: opportunities for the future. WILEY-VCH GmbH & Co. KGaA

Logistiikan maailma Low Cost Country Sourcing Luettavissa:

[http://www.logistiikanmaailma.fi/wiki/Low_Cost_Country_Sourcing_\(LCCS\)](http://www.logistiikanmaailma.fi/wiki/Low_Cost_Country_Sourcing_(LCCS)) Luettu 26.10.2015

Maa- ja metsätalousministeriö 2015 Eläimistä saatavien elintarvikkeiden kaupallisen tuonnin tuontiehdot. Luettavissa:

<http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/elaimet/elaimistasaatavienelintarvikkeidentuonti/elaimistasaatavienelintarvikkeidenkaupallisentuonnintuontiehdot.html> Luettu 25.9.2015

Market Access Database Luettavissa: <http://madb.europa.eu/madb/euTariffs.htm> Luettu 28.10.2015

Melin, K. 2011 Ulkomaankaupan menettelyt Vienti ja Tuonti. AMK-Kustannus Oy

Official Journal of the European Union 2015 Luettavissa: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R0170&from=EN> Luettu 22.10.2015

Passituskäsikirja 2015 Luettavissa:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/procedural_aspects/transit/common_community/transit_manual_fi.pdf Luettu 25.10.2015

SIAL 2015 Luettavissa: <http://www.sial-group.com/> Luettu 22.10.2015

Suomalais-Kiinalainen kauppayhdistys ry 2015 Luettavissa:

<http://kauppayhdistys.fi/suomi-kiina/> Luettu 28.10.2015

Taric 2015 Luettavissa:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=fi Luettu 21.10.2015

Tieke EDIFACT – tietoa. Luettavissa: <http://www.tieke.fi/display/Verkottaja/EDIFACT+-+tietoa> Luettu 27.10.2015

TNT Muutokset tulli- ja laskuvaatimuksissa

http://www.tnt.com/express/fi_fi/site/home/ohjeita_lahettamiseen/muutokset_tulli_ja_laskuvaatimuksissa.html Luettu 27.9.2015

Tulli 2011 Tuotteiden turvallisuuteen ja laatuun liittyviä tutkimuksia Luettavissa:

http://www.tulli.fi/fi/suomen_tulli/tullilaboratorio/testaus/tuotteiden_turvallisuus/index.jsp
Luettu 26.10.2015

Tulli 2014 a Elintarvikkeiden tehostettu tuontivalvonta Luettavissa:

<http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/tuonti/valvonta/elintarvikevalvonta/> Luettu 25.10.2015

Tulli 2014 b Tulli edistää ulkomaankaupan sujuvuutta Luettavissa:

http://www.tulli.fi/fi/suomen_tulli/tulli_tutuksi/tehtavat/ulkomaankaupan_edistaja/index.jsp
Luettu 26.10.2015

Tulli 2014 c Tullin elintarviketutkimukset 2014 Luettavissa:

http://www.tulli.fi/fi/suomen_tulli/tullilaboratorio/toiminta_2014/tiedostot/elintarviketutkimukset_2014.pdf Luettu 26.10.2015

Tulli 2015 a Aikasarjat Luettavissa:

http://www.tulli.fi/fi/suomen_tulli/ulkomaankauppatilastot/tilastoja/aikasarja/index.jsp Luettu 26.10.2015

Tulli 2015 b Asiakkaana Tullissa Luettavissa:

http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/asiakkaana_tullissa/index.jsp Luettu 26.10.2015

Tulli 2015 c Lomakkeet Luettavissa:

<http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/sahkoinenasiointi/lomakkeet/index.jsp> Luettu 28.10.2015

Tulli 2015 d Sanomapohjainen asiointi Luettavissa:

<http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/sahkoinenasiointi/edi/index.jsp> Luettu 23.10.2015

Tulli 2015 e Tullin elintarvike- ja kulutustavaravalvonta Luettavissa:

<http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/tuonti/valvonta/> Luettu 26.10.2015

Yle 2012 Joka kuudes Kiinasta tuotava elintarvike hyllytetään turvallisuussyistä Luettavissa:
http://yle.fi/uutiset/joka_kuudes_kiinasta_tuotava_elintarvike_hyllytetaan_turvallisuussyista/5056056 Luettu 27.4.2015

Yle 2014 Lama ei murskaa valkosipulibisnestä Luettavissa:
http://yle.fi/uutiset/lama_ei_murskaa_valkosipulibisnesta/7010250 Luettu 23.9.2015

Uljas ulkomaankauppatilasto. Luettavissa: <http://uljas.tulli.fi/> Luettu 2.10.2015

Vero 2015 Katso-tunnistus Luettavissa: <http://www.vero.fi/katso> Luettu 23.4.2015

Liite 2. Yksinkertaistettujen vientimenettelyjen käyttöä koskeva lupahakemus

ALKUPERÄISKAPPALE	1. Hakija (ei-luottamuksellinen)	Tullin merkintöjä	
	1.a. Toimijan tunnustenumero	1.b. Viitenumero	
	1.c. Yhteystiedot		
1. d. Ilmoitusten jättäminen ☐ omissa nimissä omaan lukuun ☐ Suorana edustajana ☐ Välillisenä edustajana			
2. Yksinkertaistettu menettely (ei-luottamuksellinen)			
a. ☐ Kotitullausmenettely		b. ☐ Yksinkertaistetun ilmoituksen menettely	
☐ Tuonti <ul style="list-style-type: none"> ☐ luovutus vapaaseen liikkeeseen ☐ tullivarastointi ☐ sisäinen jalostus ☐ väliaikainen maahantuonti ☐ luovutus vapaaseen liikkeeseen tiettyä käyttötarkoitusta varten ☐ tullivalvonnassa tapahtuva valmistus ☐ Vienti <ul style="list-style-type: none"> ☐ vienti ☐ jälleenvienti ☐ vienti ulkoista jalostusta varten 		☐ Tuonti <ul style="list-style-type: none"> ☐ luovutus vapaaseen liikkeeseen ☐ tullivarastointi ☐ sisäinen jalostus ☐ väliaikainen maahantuonti ☐ luovutus vapaaseen liikkeeseen tiettyä käyttötarkoitusta varten ☐ tullivalvonnassa tapahtuva valmistus ☐ Vienti <ul style="list-style-type: none"> ☐ vienti ☐ jälleenvienti ☐ vienti ulkoista jalostusta varten 	
3. Lupatyyppi (merkitään koodi)			
4.a. Valtuutettu taloudellinen toimija (AEO)			
☐ KYLLÄ Nro ☐ EI			
4.b. Tullimenettelyjen luvat, joihin yksinkertaistettuja menettelyjä aiotaan soveltaa			
Tyyppi		Viitenumero	Päätymispäivämäärä
5. Pääkirjanpito			
5.a. Pääkirjanpidon sijaintipaikka			
5.b. Pääkirjanpidon tyyppi			
6. Jatkolomakkeet			

(Tulli 2015 c)

Liite 3 SAD lomake

EUROPEAN COMMUNITY					1 DECLARATION		A OFFICE OF DISPATCH/EXPORT	
Copy for the country of dispatch/transport	1 2 Consignor/Exporter No				3 Forms		4 Loading lists	
	8 Consignee No				5 Items		6 Total package 7 Reference number	
	14 Declarant/Representative No				10 Country/first death		11 Trading country	
	18 Identity and nationality of means of transport at departure				15 Country of dispatch/origin		16 Country of origin	
	21 Identity and nationality of active means of transport crossing the border				19 Cn		20 Delivery terms	
	23 Mode of transport at the border		25 Inland mode of transport		22 Currency and total amount invoiced		23 Exchange rate	
	26 Inland mode of transport		27 Place of loading		24 Nature		28 Financial and banking data	
	29 Office of exit		30 Location of goods		15 C disp./exp. Code		17 Count	
	31 Packages and description of goods		Marks and numbers - Container No(s) - Number and kind		32 Item No		33 Commodity Code	
	44 Additional information/ Documents produced/ Certificates and authorizations				34 Country origin Code		35 Gross mass (kg)	
47 Calculation of taxes		Type Tax base Rate Amount		37 PROCEDURE		38 Net mass (kg)		
		Total:		40 Summary declaration (Previous document)		41 Supplementary units		
				42 Statistical value		A.I. Code		
				48 Deferred payment		49 Identification of warehouse		
				B ACCOUNTING DETAILS				
50 Principal No		Signature:		C OFFICE OF DEPARTURE				
51 Intended offices of transit (and country)		represented by Place and date:						
52 Guarantee not valid for				Code		53 Office of destination (and country)		
D CONTROL BY OFFICE OF DEPARTURE		Stamp:		54 Place and date:		Signature and name of declarant/representative:		
Result:								
Seals affixed: Number:								
Identity:								
Time limit (date):								
Signature:								

(Tulli 2015 c)

Liite 4. Kysely

Maahantuojat

- Miten maahantuontiprosessinne etenee?
 - Mitä tuodaan maahan? Yhteistyökumppanien valinta?
- Millä tavoin etsitte uusia alihankkijoita/ toimittajia?
- Miten hyvin yritykset tuntevat tullauskäytännöt?
- Miten koette Tullilaboratorion toiminnan?
- Mitä ongelmia Kiinasta tuoduissa elintarvikkeissa ilmenee?
 - Miten niihin on reagoitu?
- Mitä neuvoja antaisitte yritykselle, joka haluaa aloittaa maahantuonnin Kiinasta?
- Miten kulttuuri on vaikuttanut kaupantekoon?

Tulli

- Minkälainen on elintarvikkeiden maahantuontiprosessi tullilaboratorion näkökulmasta?
- Minkälaisia ongelmia Kiinasta tuoduissa elintarvikkeissa ilmenee, verrattuna muihin maihin?
- Mitkä koetaan Kiinan suurimmiksi ongelmiksi?
- Millä tavoin yritykset kokevat Tullilaboratorion toiminnan?
- Mitä neuvoja antaisitte yritykselle, joka haluaa aloittaa maahantuonnin Kiinasta?